

INVENTOINTIRAPORTTI

VÄHÄKYRÖ

Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen -projekt

Vähänkyrön arkeologinen inventointi
2012

Botnia-Atlantica

Gränsöverskridande samarbete över fjäll och hav
Meret, vuoret ja rajat ylittävä yhteistyö
Grenseoverskridende samarbeid over fjell og hav
Cross-border cooperation over mountain and sea

www.botnia-atlantica.eu

Österbottens län
Pohjanmaan liitto

metsäkeskus

MUSEOVIRASTO
MUSEIVERKET

KULTTUURIYMPÄRISTÖN HOITO | ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT
VESA LAULUMAA, SATU KOIVISTO, MIKAEL NYHOLM JA ESA HERTELL

Sisällys

Tiivistelmä

Arkistotiedot

1. Johdanto – hankkeen tausta	1
2. Inventoinnin tavoitteet	2
3. Vähänkyrön geologia ja topografia	2
4. Vähänkyrön tutkimushistoria	4
5. Tavoitteiden toteutuminen ja muinaisjäännöskannan edustavuuden arviointi	4
5.1. Esihistoria	4
5.2 Historiallinen aika	5
5.3 Metsien elinkeinohistoria – pyynti, kaskeaminen, tervan- ja sydenpoltto	6
5.4 Riidat, rajat ja rajamerkit	6
6. Yhteenveto	7
7. Lähteet	8
8. Kuvaluettelo	10
9. Kohdeluettelo	13
10. Kohdekuvaukset	14–89

Liitekartta: Vähänkyrön inventoidut kohteet 2012

Kannen kuva: Vähäkyrö Palomäki. Röykkiö 2, kuvattu yläviistoon koillisesta. Kuvassa Mikael Nyholm.
(AKDG3232:3)

Tiivistelmä

Vähässäkyrössä inventoitiin yhteispohjoismaisen metsien kulttuuriperintöhankkeen *Skogens kulturarv i Kvarkenregionen*-projektin tiimoilta kesällä ja syksyllä 2012. Inventoinnissa tarkastettiin kunnan metsäalueilla sijaitsevia tunnettuja muinaisjäännöksiä, yhteensä 18 kohdetta. Muutamasta metsäalueiden kohteesta oli ajantasaiset inventointitiedot, kuten laajasta Tervajoen Aittomäen ryhmästä, joten niitä ei tarkastettu. Uusia kohteita yritettiin paikantaa ilmalaserkeilausaineiston avulla, mutta niitä ei löytynyt. Suurin osa Vähänkyrön muinaisjäännöskohteista on rautakautisia hautaröykkiökohteita. Kunnan alueella on kuitenkin vielä potentiaalia löytää uusia muinaisjäännöksiä metallikausilta ja historialliselta ajalta. Erityisesti historiallisen ajan kohteet ovat selvästi aliedustettuina Vähässäkyrössä.

Arkistotiedot

Kunta: Vaasa (Vähäkyrö)

Työn suorittaja: Skogens kulturarv i Kvarkenregionen-projekti, Museovirasto: Vesa Laulumaa, Satu Koivisto, Mikael Nyholm, Piritta Häkälä ja Esa Hertell

Hankkeen rahoittaja: EU Botnia Atlantica, Pohjanmaan liitto, Museovirasto, Metsäkeskus, Pohjanmaan Museo, Metsähallitus

Inventoinnin laji: Perusinventointi

Kenttätöajankohta: Isonkyrön ja Vähäkyrön inventoinnit 2.5.–25.7., 8.–17.8. ja 15.–26.10.2012

Dokumentointi- ja löytöaineiston arkistointipaikka: Museovirasto

Valokuvat: AKDG2689-2693, 2696-2699, 2700-2704, 3232-3242

Löydöt: KM39170

Aiemmat inventoinnit:

1883 Chydenius, E

1896 Aspelin, J.R.

1966 Siiriäinen, Ari

1997 Okkonen, Jari & Alakärppä, Jalo

2007 Pesonen, Petro

1. Johdanto - hankkeen tausta

Käsillä oleva raportti perustuu vuonna 2012 Vähässäkyrössä toteutettuihin arkeologisiin maastoinventointeihin. Inventoinnit olivat osa laajempaa metsien kulttuuriperintöä selvittävää ruotsalais-suomalaista *Skogens kulturarv i Kvarkenregionen*-yhteistyöhanketta (SKAIK). Idea metsiin ja arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyvästä pohjoismaisesta projektista syntyi keväällä 2007, jolloin Västerbottenin museo Uumajasta otti yhteyttä Museovirastoon ja ehdotti yhteistä hanketta. Pohjanmaan ja Västerbottenin pitkä yhteinen historia, ympäristöolosuhteet, metsien arkeologinen kulttuuriperintö sekä lisääntynyt tehometsätalous tarjoavat mielenkiintoisen ja haastavan perustan yhteiselle projektille. Projektin tärkeimpänä tavoitteena on vähentää metsätalouden aiheuttamia muinaisjäännösvahinkoja laajalaisella yhteistyöllä, koulutuksella, tiedotuksella ja uudenlaisia inventointimenetelmiä kehittämällä.

Hankkeen Suomen kohdealueena on ollut Kyrönmaa, joka on Laihian, Isonkyrön ja Vähäkyrön (nyk. osa Vaasan kaupunkia) kuntien muodostama seutukunta. Suuri osa Kyrönmaan tunnetuista muinaisjäännöksistä ja kulttuurikohteista sijaitsee nykyisissä talousmetsissä ja SKAIK-hankkeen tavoitteista johtuen suoritettujen maastoinventoinnit ovat myös painottuneet metsäalueille. SKAIK-hanke alkoi vuonna 2009 vuoden mittaisena innovaatioprojektina. Pilottiprojektin aikana arkeologisia kenttätöitä suoritettiin Laihialla (Koivisto & Seppälä 2009). Pilottivuoden hyvät kokemukset kannustivat hakemaan projektille jatkoa. Toteuttamishankkeessa 2011–2013 Suomen yhteistyökumppaneiden Museoviraston ja Metsäkeskuksen lisäksi mukana ovat olleet myös Metsänhoitoyhdistys Etelä-Pohjanmaa, UPM, Metsäliitto, Stora Enso, Metsähallitus, Pohjanmaan museo sekä alueen kunnat. Yhteistyökumppaneiden kanssa on toteutettu mm. muinaisjäännösten tunnistamiseen tähtäävää koulutusta metsäalan opiskelijoille ja Kyrönmaan metsänomistajille.

Tietoisuutta metsien kulttuuriperinnöstä alueen kunnissa on myös pyritty lisäämään valitsemalla ja kunnostamalla Kyrönmaalta yhdeksän käyntikohtetta. Vähässäkyrössä opaskohteiksi valittiin Kaavontönkkä ja Ristimäki. Käyntikohteiksi on valittu muinaisjäännöksiä, jotka ovat helposti saavutettavia, tai sijoittuvat jo valmiin kulttuuri- ja luontoreitin varalle. Opaskohteiden saavutettavuutta on parannettu hoitamalla ja raivaamalla kohteista puustoa sekä suunnittelemalla ja pystyttämällä kyltit, joissa kerrotaan sekä sanallisesti että visuaalisesti muinaisjäännöksistä. Tutkija Mikael Nyholm vastasi opastaulujen sisällöstä, visuaalisesta yleisilmeestä sekä painoteknisestä ulkoasusta ja taiteilija Tom Björklund kuvituksesta. Lisäksi muinaisjäännösten saavutettavuutta alueella on parannettu lisäämällä tienvarsiopastusta kohteille. Tietosisältöä kohteista on myös linkitetty valtakunnalliseen Muinaispolut.fi -palveluun (<http://www.muinaispolut.fi/>), joka avataan uudistettuna keväällä 2014, sekä Kyrönmaan kuntien ja matkailualan www-sivuille.

SKAIK-hankkeen opastaulujen suunnittelun ja niihin liittyvien tietoaineistojen laadinnan yhteydessä teetettiin luuanalyyskejä ja radiohiiliajoituksia Kyrönmaan rautakautisten rökkiökohteiden palaneista luuaineistoista. Aineistot on saatu talteen 1930-luvun kaivauksilta ja ne ovat olleet varastojen kätöksissä lähes 80 vuotta. Luuanalyysin ja AMS-ajoituksen tuloksista on tekeillä artikkeli Museoviraston Arkeologisten kenttäpalveluiden elektroniseen julkaisusarjaan, jonka on tarkoitus ilmestyä syksyllä 2014.

2. Inventoinnin tavoitteet

Vähänkyrön arkeologisen inventoinnin tavoitteet liittyivät SKAIK-hankkeen laajempiin yhteispohjoismaisiin tavoitteisiin. Projektissa on pyritty vähentämään metsätalouden aiheuttamia vahinkoja ja kehittämään arkeologisia inventointimenetelmiä. Inventointimenetelmien kehittämistä on selvitetty tutkimalla ilmalaserkeilausaineistojen soveltuvuutta muinaisjäännösten paikantamiseen, digitaalisen kenttädokumentoinnin soveltuvuutta maasto-olosuhteisiin, mm. tietojen tallentamista Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin suoraan kentällä, ja erilaisten dokumentointilaitteiden (kuten tarkkuus-GPS, laserkeilaus, tallennusvälineet) toimivuutta ja käytettävyyttä kenttäolosuhteissa, joissa maaperä, kasvillisuus, lämpötila, kosteus ja valoisuus voivat vaihdella merkittävästi.

Kotimaan osalta inventointitilanne ja hallinnolliset tarpeet määrittivät edelleen varsinaista arkeologista maastotyöskentelyä suuntaamalla inventointia tunnettujen kohteiden kunnon ja laajuuden selvittelyyn. Vähänkyrön inventoinnissa on pyritty tarkastamaan kunnan tunnetut metsäalueilla sijaitsevat muinaisjäännöskohteet, jotta tieto niiden luonteesta, laajuudesta ja säilyneisyydestä on saatu dokumentoitua ja päivitettyä hallinnointi- ja suojelutarpeita varten. Jokivarren peltoalueilla tilanne on ollut toisenlainen. Toisin kuin metsäalueilla, alueelta on tuoreita kaavainventointeja 2000-luvulta, joten tiedot ovat varsin hyvin ajan tasalla. Tarkastusten lisäksi uusia muinaisjäännöksiä etsittiin mahdollisuuksien mukaan käyttämällä hyväksi em. laserkeilausaineistoja ja tarkastamalla alueita, jotka topografiansa perusteella vaikuttivat otolliselta esihistorialliselle ja historialliselle asutukselle ja ihmistoiminnalle. Vanhojen karttojen antamaa informaatiota on myös pyritty hyödyntämään selvitystyössä, vaikkakin, painopisteen ollessa alueen tunnettujen muinaisjäännösten nykytilanteen selvittelyssä, karttojen rooli on ollut inventoinnissa rajallinen.

3. Vähänkyrön geologia ja topografia

Entinen Vähänkyrön kunta (nyk. osa Vaasaa) sijaitsee eteläisellä Pohjanmaalla Kyrönjoen varressa. Kooltaan Vähäkyrö (n 177 km²) oli suurin piirtein puolet itäisen ja suuremman sisarensa Isonkyrön pinta-alasta. Vähänkyrön maisemaa luonnehtii keskeisesti Kyrönjoki, ja sen ympärillä melko tasaisessa jokilaaksossa levittäytyvät peltoalueet, sekä kauempana joesta sijaitsevat matalat metsäiset mäet. Kyrönjokeen laskee koillisesta Haarajoki ja useita pienempiä peltojen poikki kulkevia oja. Vähäkyrö on melko vähäsoinen verrattuna kunnan lähinaapureihin Isonkyröön ja Laihiaan, joissa kummassakin on useita laajoja suoalueita. Järviä tai lampia ei Vähässäkyrössä nykyisin ole. Kyrönjoen pohjoispuolella on aiemmin sijainnut kuivatettu Rummukkajärvi. Järvenlaskuun saatiin lupa vuonna 1800 (Anttila 1967), mutta järvi on kuvattu ainakin vielä vuodelta 1845 peräisin olevassa Gustaf Savanderin piirtämässä kartassa ja Kalmbergin kartastossa vuodelta 1856.¹ Nykyisin entisestä Rummukkajärvestä muistuttaa alueen paikannimistö mm. Rummukkaneva ja Järventaustanneva. Kalmbergin kartastossa näkyy Rummukkajärvestä länteen myös nykyisin kuivan Alaisenpäänjärven kohdalla pieni nimetön lampi.

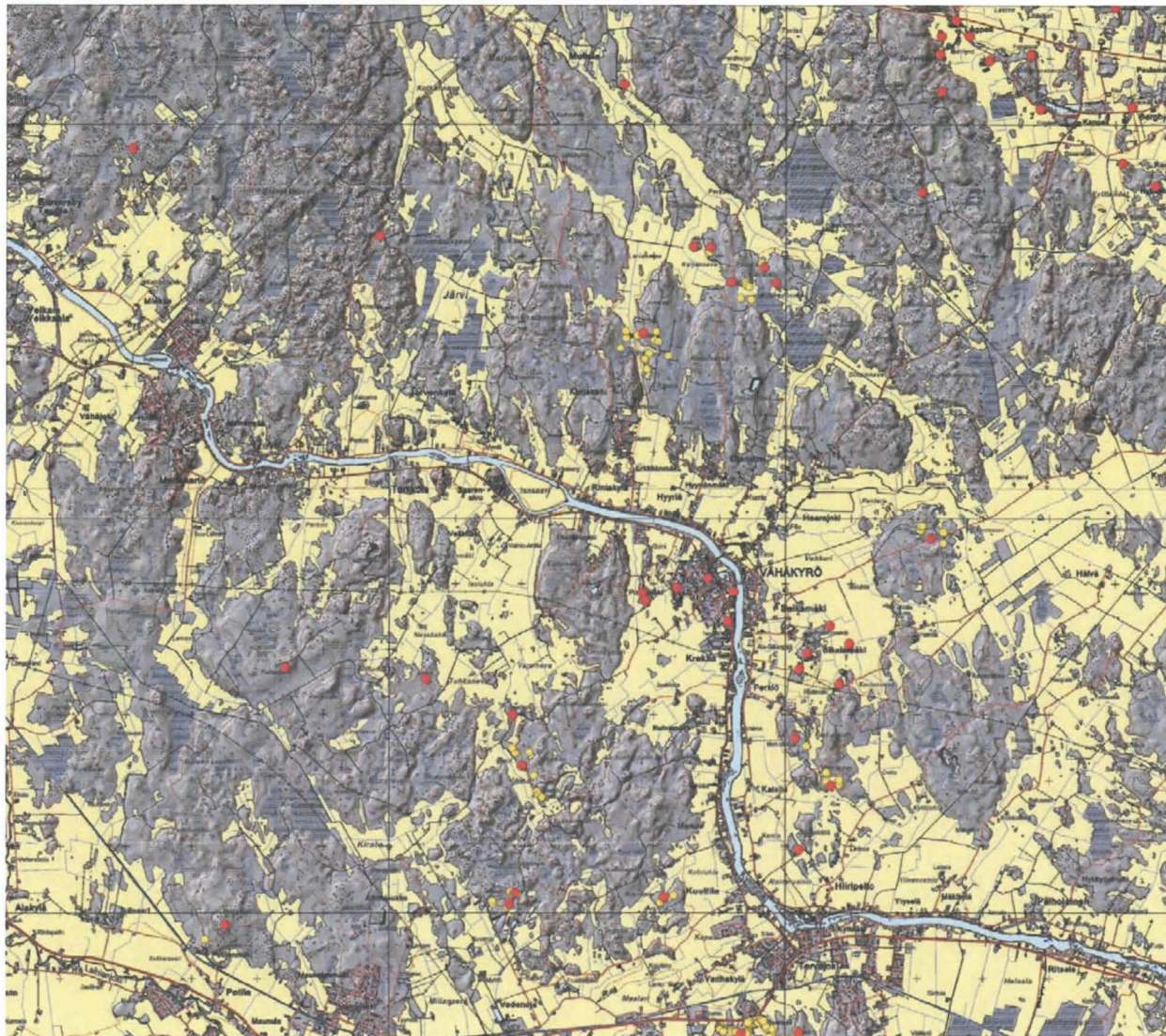
Vähänkyrön kallioperä muodostuu pääasiassa kiillegneisseistä ja graniitista (Mäkitie 1992, Vuokko 1992). Peruskallio on osin sedimenttien peitossa, mutta paikoin esiintyy myös paljaaksi huuhtoutuneita avokallioita. Kokonaisuutena peltojen ympäröivät mäet ovat kunnan alueella monin paikoin hyvin

¹ Heikki Rantatupa, Historialliset kartat –internetsivusto.

http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat/@mapview?handle=hdl_123456789_20655

http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat/@mapview?handle=hdl_123456789_6840

kivikkoisia. Vähänkyrön korkeimmat mäenhuiput yltävät noin 40 metriä merenpinnan yläpuolella. Matalimmillaan kunnan luoteisosassa Pulkinkosken ympärillä olevat pellot ovat vain viitisen metriä nykyistä merenpintaa ylempänä. Jokilaaksossa, jossa hienojakoiset sedimentit peittävät kallioperää, melko tasaiset peltoalueet sijaitsevat alle 20 m mpy korkeudella.

Kartta. Vähänkyrön maisemaa luonnehtii Kyröjoen ympärillä levittäytyvät pellot ja usein kallioiset ja kivikkoiset mäet. Muinaisjäännökset punaisella ja näihin liittyvät alakohteet keltaisella.

Jari Okkosen (2001:kuva 21) päivittämän Pohjois-Pohjanmaan rannansiirtymäkäyrän valossa tarkasteltuna kunnan korkeimmat mäenhuiput (35-40 m mpy) ovat nousseet vedenpinnan yläpuolelle kivikauden ja pronssikauden taitteessa noin 1500 cal BC ja ensimmäiset luodot jo joitain satoja vuosia tätä ennen. Samankaltaiseen tulokseen päästään myös Peter Holmbladin (2010:42-45) erityisesti eteläiselle Pohjanmaalle rekonstruoiden rantakorkeuksien kautta. Ajanlaskun vaihteen tienoilla merenpinta alueella on ollut noin 20 m mpy, Okkosen (2001:kuva 21) käyrän perusteella muutaman metrin korkeammalla ja Holmbladin (2010:44) perusteella metrin alempana. Holmbladin (2010:44) laskemien isobaasien pohjalta tarkasteltuna viisisataa vuotta ajanlaskun vaihteen jälkeen meri lainehti noin 14 metriä nykyistä korkeammalla ja Kyrönjoen suu oli suurin piirtein Hiirikosken kohdalla. Tuhat vuotta sitten meri oli noin yhdeksän metriä nykyistä korkeammalla ja laineet liplattelivat rantaan Vähänkyrön entisen länsirajan

tienoilla. Rummukajärvi lieene kuroutunut järveksi merenpinnan ollessa noin 12 metriä nykyistä ylempänä eli noin 700 vuotta ajanlaskun jälkeen.

4. Vähänkyrön tutkimushistoria

Varhaisin inventointi alueelta on E. Chydeniuksen Korsholman kihlakunnan alueelta koostettu hautaröykkiöiden luettelo 1800-luvun lopulta.² 1800-luvulla Vähässäkyrössä inventoi myös J.R. Aspelinin vuonna 1896. Ari Siiriäinen inventoi kuntaa vuonna 1966. Jari Okkonen ja Jalo Alakärppä selvittivät Laihia-Vähäkyrö-tielinjauksen vaihtoehtoja vuonna 1997 ja Petro Pesonen suoritti Tervajoen muinaisjäännösryhmän inventoinnin osayleiskaavan valmistelua varten vuonna 2007. Lisäksi kunnassa on suoritettu kaivaustutkimuksia useilla kohteilla kuten Pääkköönmäellä, josta on löytynyt kuuluisa roomalainen viinikauha, Kirstinmäellä, josta on löytynyt mm kultasormuksia, ja Ainmaan Palolakson muinaisjäännösalueella, josta tunnetaan mm *Jättiläisten tie*, so. rautakauteen ajoittuvan sillan tai kivetyn tien jäännös (Holmblad & Herrgård 2013:143-4; Taittonen 1999)

Tuoreimmat painetut listaukset Vähänkyrön tunnetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä on julkaistu viimeksi vuosina 1998 ja 2006 Museoviraston, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan liiton, sekä Pohjanmaan liiton yhteistyönä. Peter Holmblad ja Mikael Herrgård (2005, 2013) ovat käsitelleet ja dokumentoineet Kyrönmaan ja laajemmin Pohjanmaan menneisyyttä ja metsien arkeologista kulttuuriperintöä teoksissaan *Fornminnen i Osterbotten* ja *Luolamiehistä talonpojiksi*. Meinanderin Etelä-Pohjanmaan esihistoria käsittelee alueen muinaisjäännöksiä, niiden levintää ja löytöaineistoa. Lisäksi Kyrönmaan esihistoriaa on käsitelty kuntakohtaisissa paikallishistorioissa. Mirja Miettisen (1998) *Laihian esihistoria* valottaa Kyrönmaan muinaisjäännöskantaa Laihialla. Eero Ahtela (1981) on käsitellyt Vähänkyrön rautakautista asutusta painetussa pro gradu-työssään ja Reijo Taittonen (1999) rautakautista asutusta Kyrönjokisuussa *Vähänkyrön esihistoriassa*.

5. Tavoitteiden toteutuminen ja muinaisjäännöskannan edustavuuden arviointi

5.1 Esihistoria

Inventoinnille asetetut tavoitteet toteutuivat suhteellisen hyvin. Pääosa Vähänkyrön metsäalueiden muinaisjäännöksistä läpikäytiin maastossa ja näiden luonne ja laajuus saatiin tarkastettua ja tiedot vietyä muinaisjäännösrekisteriin. Entisen Vähänkyrön alueelta on muinaisjäännösrekisterissä yhteensä 35 muinaisjäännöstä, joista raportissa on käsitelty 18 kpl. Maastossa inventoidut ja raportissa jäljempänä kuvatut muinaisjäännöskohteet koostuvat pääasiassa röykkiöistä. Näistä 16 käsittää rautakautisia ja/tai metallikautisia röykkiöitä ja yksi kohde peltojen raivauksessa muodostuneita raivausröykkiöitä. Näiden lisäksi inventoinnissa tarkastettiin yksi kuppikivi. Pääosa metallikautisista kohteista koostuu röykkiöistä, mutta joukossa on myös Ainmaan Palolakson *Jättiläisen tie*.

Inventoinnissa ei tällä kertaa löydetty uusia ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä, joten tältä osin inventointi olisi voinut olla tuottoisampi. Ilmalaserkeilausaineistojen käyttökään ei tällä kertaa johtanut

² Mirja Miettisen vuonna 2012 laatiman selvennöksen mukaan J.R. Aspelin lieene laatinut sisällysluettelon vuonna 1899.

uusien muinaisjäännösten löytymiseen, vaikka SKAIK-projektin muilla Kyrönmaan kohdealueilla, so. Laihialla ja Isossakyrössä, LiDAR-aineistot osoittautuivat hyväksi ja tehokkaaksi tavaksi tunnistaa uusia muinaisjäännöksiä jo esityövaiheessa. Ainmaan Palolaksen röykkiöiden läheisyydestä löydettiin kuitenkin pellolta savitiivistettä. Paloissa on näkyvissä hirs- ja oksapainanteita, joten savitiiviste lienee peräisin paikalla olleesta asumuksesta. Asutuksesta kertovia muinaisjäännöksiä on Vähäkyrön alueelta varmasti löydettävissä lisäksi, kuten Pesosen (2007) suorittama inventointi konkreettisesti osoitti, ja tuskinpa alueelta tunnetaan vielä kaikkia löydettävissä olevia metallikautisia hautapaikkojakaan. Jokilaakson lisäksi mielenkiintoinen alue voisi olla vaikkapa jo edellä mainittu suojaisa ja lähellä jokisuuta sijainnut Rummukajärvi, jonka voisi ajatella houkutelleen rannoilleen ihmistoimintaa myöhemmältä rautakaudelta alkaen. Metallikautisia tai nuorempia historiallisen ajan muinaisjäännöksiä ei järven rannoilta kuitenkaan toistaiseksi tunneta.

5.2 Historiallinen aika

Projektin painopisteen ollessa metsien kulttuuriperinnössä, historiallinen asutus Kyröjokivarressa peltoaukeiden ja nykyisen asutuksen keskellä oli vähemmällä huomiolla. Historiallisen ajan asuinpaikkojen suhteen tilanne ei ole suojelun kannalta paras mahdollinen, sillä muinaisjäännösrekisterissä ei ole toistaiseksi yhtään historiallisen ajan asuinpaikkaa Vähästäkyröstä. Kirjallisuudesta saatava kuva on toisenlainen. Vanhimmassa kiinnekohdassa historialliseen asutukseen, vuodelta 1413 peräisin olevassa Eerik Pommerilaisen verokirjassa, Kyrön suurpitäjän talojen määräksi on esitetty 160 kpl (Luukko 1949:83-84). Kokonaisuutena Luukko (1949:85) on laskeskellut, että Eerik Pommerilaisen verokirjassa mainituista pitäjän 160 talosta 100 olisi sijainnut Kyröjokivarressa Ylistarosta Merikaartoon jatkuvassa yhtenäisessä asutusketjussa. Taloista kymmenkunta olisi sijainnut Ylistarossa (Luukko 1949:84) ja loput noin 90 kpl SKAIK-projektin tutkimusalueella Vähästäkyrössä ja Isossakyrössä sijaitsevilla kylillä. Keskiajan lopulla 1400-luvun kuluessa ja 1500-luvun alkupuolella talojen määrä pitäjässä kasvoi räjähdysmäisesti. Käyttämäänsä verokirjoja tarkemmin määrittelemättä, Luukko (1949:86) toteaa, että 1500-luvun puoliväliin mennessä Kyrön pitäjässä oli jo 800 taloa eli viisinkertainen määrä 1400-luvun alkuun verrattuna. Samaan suuruusluokkaan päädytään tarkastelemalla 1500-luvun puolivälin asutuksesta kertovia kyläluettelot, joissa Kyrön pitäjän kokonaistaloluvuksi vuosilta 1567-8 on annettu lähteestä riippuen 898-906 kpl (Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot).

Etelä-Pohjanmaan ja Kyrönmaan 1500-luvun huippusuhdanne asutuksessa kääntyi laskuun 1500-luvun lopussa Nuijasodan myötä ja asutuksen väheneminen jatkui Vähästä- ja Isossakyrössä aina vuoteen 1680 asti. Luukon (1945) mukaan 1600-luvun alussa Vähästäkyrön kylissä oli 166 taloa ja Isonkyrön kylissä yhteensä 145. Vuosisadan kuluessa veroja maksavien talojen määrä vähäni ja osa taloista hävisi lopulta kokonaan. Luukon mukaan seudun myöhemmistä kunnista Vähäkyrö ja Isokyrö kärsivät eniten. Ensimmäinen mainitusta autioitui tai hävisi 31 taloa ja jälkimmäisestä 27 taloa vuosisadan matalasuhdanteeseen eli vuoteen 1680 mennessä. Luukon antamien tilastojen perusteella talohävikki oli siis noin parinkymmenen prosentin luokkaa. (Luukko 1945: 20-21, 24-25, 26, 30-31).

1600-luvun lopun katovuodet ja 1700-luvun alun sota- ja hävitystoimet olivat Etelä-Pohjanmaalla raskasta aikaa, joiden historiallinen vaikutus tuntuu yhä Kyrönmaalla. Etelä-Pohjanmaalla on mm. elänyt voimakkaana perinne, jossa on kerrottu metsissä olevista pakopaikoista, luolista ja pakosaunoista, joihin paikallinen asujaimisto pakeni vainoa, ja joiden muistona on säilynyt pako-alkuista paikannimistöä (Alanen 1948: 29, 131, 145). Nykyinen maastokartta tuntee Vähästäkyröstä Pakosaari-nimisen mäenkohouman Kyrönjoen eteläpuolelta nevojen keskeltä, josta voisi olla löydettävissä merkkejä pakosaunasta. Kalervo

Mieltä (2013) on kerännyt kirjaansa isoonvihaan liittyvää tarinaperinnettä ja tietoja maastosta löytyvistä tarinapaikoista ja rakennuksenjäännöksistä. Vähäncyron osalta voidaan mainita Kylmähelvetti-niminen luola, jota on perimätiedon mukaan käytetty pakopaikkana, sekä Muurivuori, jossa on Mieltyn (2013) mukaan pakoluolia ja rakennusten tai muurien kiviperustuksia. Kylmähelvetti sijaitsee kunnan pohjoisosassa Marjamäen ja Kaitajanojan välissä ja Muurivuori kunnan länsiosassa kuivatetun Rummukajärven länsipuolella.

5.3 Metsien elinkeinohistoria - pyynti, kaskeaminen, tervan- ja sydenpoltto

Metsien käyttöhistorian osalta monia tärkeitä elinkeinoihin liittyneitä toimintoja on hankala todentaa arkeologisesti. Pyyntistä Luukko (1949:105) mainitsee paikannimistön viittaavan Etelä-Pohjanmaan keskiaikaisten nautinta-alueiden olleen pitkälti Kyröjokilaaksossa Isonkyron kivikirkolta Ylistaroon ulottuvalla vyöhykkeellä sijainneiden talojen hallussa. Arkeologisessa inventoinnissa näiden alueiden todentaminen on hankalaa. Esimerkiksi eräsaunoista, joiden esiintymistä Luukko on pohtinut (Luukko 1949:112), saattaisi olla säilynyt hienovaraisia merkkejä pyyntialueilla, mutta toistaiseksi sellaisista ei ole havaintoja.

Viljelyyn liittyvät jäännökset, kuten raivausröykkiöt, ovat helpommin havaittavissa. Historiallisessa tarkastelussa peltoviljely ja kydönpoltto muodostivat tärkeän osan viljelytoimintaa Kyrönmaalla. Kaskiviljely sen sijaan ei ollut Isosakyrössä ja Vähänsäkyrössä erityisen laaja-alaista, sillä kaskenpolttoa harjoitettiin pääasiassa uudisasutusalueilla, joihin Kyrö ei kuulunut. Isokyröläisten yhteiskaskista on kyllä tietoja 1600-luvulta mm. Ilmajoelta. 1600-luvun alussa kaskenpoltto sivuutettiin verotuksellisesti merkityksettömänä tervanpolton tieltä (Luukko 1945:92-95) ja Alasen mukaan 1700-luvulla kaskenpoltto oli jo täysin taakse jäänyttä aikaa Etelä-Pohjanmaalla muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta (Alanen 1949:53). Inventoinnissa läpikäydyistä kohteista Mänty-Kaitajan röykkiöt ovat raivaustoiminnan seurauksena muodostuneita ja liittyneitä viljelyyn.

Kansainvälinen tervan kysynnän ja tuotannon kasvu 1500-luvulta 1600-luvulle aiheutti seuraamuksia myös Kyrönmaalla. Vähämetsäisenä alueena ristiriita tervanpolton ja rakennus- ja polttopuun saannin turvaamisen kanssa aiheutti ristiriitoja vaikka Kyrönmaasta ei muodostunut merkittävää terva-aluetta samalla tavoin kuin järvisuudusta. Vähänsäkyrössä ristiriidat johtivat jo vuonna 1673 tervanpolton kieltämiseen ja 1700-luvulla tervanpoltto hiipui Kyrönjoen alajuoksulla ja keskivaiheilla lähes kokonaan. (Alanen 1949:194-195, Luukko 1945:171.) Vähänsäkyröstä ei ole muinaisjäännösrekisteriin päätyneitä tervahautoja, osin kenties tervanpolton vähäisyyden takia, osin varmasti myös tutkimushistoriallisista syistä johtuen. Myös tervanpolttoon liittyvää nimistöä näkyy nykykartalla varsin vähän, ainakin selvästi vähemmän kuin Isosakyrössä. Vähänsäkyröstä löytyy nykykartalta kaksi terva-alkuista nimeä: Terva-alho ja Isosakyröstä laskevan Tervajoen mukaan ristitty Tervajoen kylä. Terva-alho sijaitsee kunnan länsilaidalla Kyrönjoen pohjoispuolella. Paikka vaikuttaisi maastokartan topografisen tarkastelun perusteella soveltuvan erinomaisesti tervanpolttoon suljetun kattilamaisen laaksonsa ja vesilähteenä toimivan ojansa ansiosta. Muinaisjäännösrekisteri ei kuitenkaan tunne sieltä toistaiseksi muinaisjäännöstä. Hiilimiilujen suhteen tilanne on sama kuin tervahautojenkin osalta, niitä ei Vähänsäkyröstä toistaiseksi tunneta.

5.4 Riidat, rajat ja rajamerkit

Tervan valmistukseen suoraan liittyvien muinaisjäännösten lisäksi tervanpoltto lisäsi Luukon (1945:163) mukaan rajariitoja ja rajankäyntiä kylien välillä. Esimerkiksi Isonkyron puolella Napuen ja Valtaalan kylien välinen raja oli merkitty maastoon puihin loveamalla jo vuonna 1592 (Luukko 1945:163-165). 1700-luvulta

osalta kirjallisuudessa mainitaan vuonna 1737 Isonkyrön Ristikalliolle Heikkolan ja Kuivilan kylän rajalle pystytetty viisikivinen rajamerkki (Alanen 1949:17). Rajoista ja ristinmuotoisesta rajamerkistä juontuvaa nimistöä on myös Vähäncyron puolelta. Vähäncyron pohjoisosassa nykyinen raja Vähäncyron ja Vöyrin välillä mutkittellee ja kulkee Ristikallion ja Merkkikallion yli, mutta muinaisjäännösrekisteri ei toistaiseksi tunne historiallisia rajamerkkejä näiltä kalliolta. Myös Vähäncyron itäosassa sijaitsee rajamerkkiin viittaava Ristimäki. Gustaf Savanderin piirtämässä kartassa vuodelta 1845 Perkiön kylän ja Kalsilan kylään kuuluvan palstan raja kulkee Ristimäen itäreunaa, mutta ei varsinaisesti mäellä.³ Ristimäen luoteisosasta tunnetaan myös samanniminen rautakautinen rökkiökohte.

6. Yhteenveto

Vähäncyryssä inventoitiin yhteispohjoismaisen metsien kulttuuriperintöhankkeen *Skogens kulturarv i Kvarkeueregioneu*-projektin tiimoilta kesällä ja syksyllä 2012. Inventoinnissa tarkastettiin kunnan metsien tunnetut muinaisjäännökset. Entuudestaan tuntemattomia kohteita ei tällä kertaa löytynyt. Pääosa inventoiduista muinaisjäännöksistä on rökkiökohteita, joista edelleen pääosa ajoittuu pronssi- ja rautakaudelle. Kunnan alueella on vielä paljon potentiaalia löytää uusia muinaisjäännöksiä metallikausilta ja historialliselta ajalta. Raportissa on lyhyesti arvioitu nyt tunnetun muinaisjäännöskannan edustavuutta ja samalla kartoitettu jatkomahdollisuuksia ja potentiaalisia alueita tulevien inventoijien mahdolliseksi avuksi. Nykyisellään historiallisen ajan kohteet ovat selvästi aliedustettuina Vähäncyrystä tuntemiemme muinaisjäännösten joukosta ja monia muinaisjäännöstyyppjeä, kuten tervahautoja, ei tunneta kunnasta toistaiseksi laisinkaan.

Helsingissä 1.4.2014

Vesa Laulumaa

7. Lähteet

Painetut lähteet

Ahtela, Eero 1981: *Piirteitä Vähänkyrön rautakautisesta asutuksesta*. Helsingin yliopiston arkeologian laitos. Moniste n:o 25. Helsinki.

Alanen, Aulis, J. 1949: *Etelä-Pohjanmaa historia IV:2. Etelä-Pohjanmaan talouselämää 1721-1809*. Etelä-Pohjanmaan historiatoimikunta, Vaasa

Anttila, Veikko 1967: *Järvenlaskuyhtiöt Suomessa: kansatieteellinen tutkimus*. Kansatieteellinen arkisto 19 Suomen muinaismuistoyhdistys, Helsinki.

Esihistorialliset kiinteät muinaisjäännökset Etelä-Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla 1998: Museovirasto, Etelä-Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto, Pohjanmaan liitto, Vaasa.

Luukko, Armas 1945: *Etelä-Pohjanmaan historia III. Nuijasodasta Isoonvihaan*. Etelä-Pohjanmaan historiatoimikunta, Vaasa.

Luukko, Armas 1949: *Etelä-Pohjanmaan keskiaika*. Helsinki.

Holmblad, Peter 2010: *Coastal Communities on the Move. House and Polity Interaction in Southern Ostrobothnia 1500 BC- AD 1*. Archaeology and Environment 26, Umeå University, Umeå.

Holmblad, Peter & Herrgård, Mikael 2005: *Fornminnen i Österbotten - från neanderthaler till sockenbor*. Acta Antiqua Ostrobotniensia, Studier i Österbottens förhistoria nr VI, Skriftserie för Österbottniska Fornforskningssällskapet r.f., Vaasa.

Holmblad, Peter & Herrgård, Mikael 2013: *Luolamiehistä talonpojiksi. Pohjanmaan muinaisuus sanoin ja kuvin*. Acta Antiqua Ostrobotniensia, Pohjanmaan esihistorian tutkimuksia, Österbottniska Fornforskningssällskapet r.f., Vaasa.

Meinander, C.F. 1950: *Etelä-Pohjanmaan historia I. Esihistoria*. Etelä-Pohjanmaan historiatoimikunta. Helsinki.

Mielty, Kalervo. 2013: *Kovien kokemusten kansaa. Elämää Kyrönmaalla isonvihan aikaan*. ISBN 978-952-93-2455-2

Miettinen, M. 1998: *Laihian historia I. Esihistoria*. Laihian kunta. Jyväskylä.

Mäkitie, Hannu 1992: Kiviainestutkimukset Isokyrössä ja Ylistarossa 1991. Kiviainekseltaan arvokkaiden kallioalueiden inventointiprojekti. Kiviainestutkimukset. KA 11/92/3. Geologian tutkimuskeskus.

Okkonen, Jari 2003: *Jättiläisen hautoja ja hirveitä kiviroykkeitä – Pohjanmaan muinaisten kivrakennelmien arkeologiaa*. Oulun yliopisto, Oulu.

Jutikkala, E., Jokipii, M., Luukko, A., Soininen, A.M., Orrman, E., Mäkelä, A., & Nordström-Salminen, E. 1973: *Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot*. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisu n:o 4. Helsinki.

Taittonen, R. 1999: *Vähänkyrön esihistoria. Rautakautinen Kyrönjokisuisto*. Vähäkyrö-Seuran julkaisu no. 5. Vaasa.

Vuokko, Jouko 1992: Kiviainestutkimukset Laihialla ja Vähäkyrössä 1991. Kiviainekseltaan arvokkaiden kallioalueiden inventointiprojekti. Kiviainestutkimukset. KA 11/92/12. Geologian tutkimuskeskus.

Arkistolähteet (kaikki lähteet Museoviraston arkistossa, Sturenkatu 2, Helsinki)

Aspelin, J.R. 1896: Grafkummel i Lillkyrö socken. Chydenius, E 1883: Korsholman kihlakunnan hautaröykkiöiden luettelo, muistiinpanot Museoviraston arkistossa.

Itäpalo, Jaana 2012: *Tervajoen osayleiskaavan laajennusosien arkeologinen inventointi*. Koivisto, Satu & Seppälä, Sirkka-Liisa 2009: *Laihian inventointi. Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projekti*.

Okkonen, Jari & Alakärppä, Jalo 1997: Laihia-Vähäkyrö-yhdystien linjausvaihtoehdot. Pesonen, Petro 2007: Vähäkyrö Tervajoki. Osayleiskaava-alueen inventointi. Schvindt, Theodor 1901: *Luettelo Kuivilan, Ulvilan, Napuen, Ventälän, Palon ja Palhojaisten kylien kiinteistä muinaisjäänöksistä*.

Siiriäinen, Ari 1966: Vähäkyrö inventointi. Keskeneräinen inventointiraportti Museoviraston arkistossa, arkeologiset tutkimusraportit.

8. Kuvaluettelo

AKDG2689–2704 kuvaaja Mikael Nyholm, AKDG3232–3242 kuvaaja Vesa Laulumaa

Kuvanro	Aihe	Kohde
AKDG2689:1	Röykkiö. Luoteesta. Aittomäen röykkiöalue.	Vähäkyrö, Tervajoen ryhmä
AKDG2689:2	Röykkiö. Pohjoisesta. Aittomäen röykkiöalue.	Vähäkyrö, Tervajoen ryhmä
AKDG2689:3	Lehditötilaisuus. Aittomäen röykkiöalue.	Vähäkyrö, Tervajoen ryhmä
AKDG2690:1	Röykkiö 1. Etelästä.	Vähäkyrö, Ainmaa-Palolakso
AKDG2690:2	Röykkiö 2. Etelästä.	Vähäkyrö, Ainmaa-Palolakso
AKDG2690:3	Röykkiö 3. Etelästä.	Vähäkyrö, Ainmaa-Palolakso
AKDG2690:4	Röykkiö 4. Etelästä.	Vähäkyrö, Ainmaa-Palolakso
AKDG2690:5	Röykkiö 5. Pohjoisesta.	Vähäkyrö, Ainmaa-Palolakso
AKDG2690:6	Jättiläisentie. Lännestä.	Vähäkyrö, Ainmaa-Palolakso
AKDG2690:7	Jättiläisentie. Idästä.	Vähäkyrö, Ainmaa-Palolakso
AKDG2690:8	Röykkiö 6. Koillisesta.	Vähäkyrö, Ainmaa-Palolakso
AKDG2690:9	Röykkiö 7. Lännestä.	Vähäkyrö, Ainmaa-Palolakso
AKDG2690:10	Röykkiö 8. Idästä.	Vähäkyrö, Ainmaa-Palolakso
AKDG2690:11	Röykkiö 9. Koillisesta.	Vähäkyrö, Ainmaa-Palolakso
AKDG2690:12	Röykkiö 10. Pohjoisesta.	Vähäkyrö, Ainmaa-Palolakso
AKDG2691:1	Röykkiö. Etelästä.	Vähäkyrö, Kaavontönkkä
AKDG2691:2	Yleisnäkymä kalmistoalueesta. Koillisesta.	Vähäkyrö, Kaavontönkkä
AKDG2692:1	Torppa. Koillisesta.	Vähäkyrö, Prutanmäki
AKDG2693:1	Röykkiö 1. Pohjoisesta.	Vähäkyrö, Vallinmäki
AKDG2693:2	Röykkiö 2. Idästä.	Vähäkyrö, Vallinmäki
AKDG2693:3	Röykkiö 3. Etelästä.	Vähäkyrö, Vallinmäki
AKDG2693:4	Röykkiö 4. Etelästä.	Vähäkyrö, Vallinmäki
AKDG2693:5	Röykkiö 5. Lännestä.	Vähäkyrö, Vallinmäki
AKDG2693:6	Röykkiö 6. Lännestä.	Vähäkyrö, Vallinmäki
AKDG2693:7	Röykkiö 7. Lännestä.	Vähäkyrö, Vallinmäki
AKDG2693:8	Röykkiö 7. Kaakosta.	Vähäkyrö, Vallinmäki
AKDG2693:9	Röykkiö 8. Lounaasta.	Vähäkyrö, Vallinmäki
AKDG2696:1	Röykkiö 1. Lännestä.	Vähäkyrö, Mänty-Kaitaja
AKDG2696:2	Röykkiö 3. Pohjoisesta.	Vähäkyrö, Mänty-Kaitaja
AKDG2697:1	Kätköpaikka. Etelästä.	Vähäkyrö, Housulanmäki
AKDG2698:1	Kuppikivi. Pohjoisesta.	Vähäkyrö, Heikkilä
AKDG2699:1	Yleisnäkymä. Pohjoisesta.	Vähäkyrö, Kirstinmäki
AKDG2700:1	Röykkiön jäänteet. Pohjoisesta.	Vähäkyrö, Mahlaistentönkkä
AKDG2700:2	Röykkiö. Kaakosta.	Vähäkyrö, Mahlaistentönkkä
AKDG2701:1	Kivikko. Koillisesta.	Vähäkyrö, Laskumäki
AKDG2702:1	Röykkiö. Luoteesta.	Vähäkyrö, Ristimäki
AKDG2703:1	Röykkiö. Lounaasta.	Vähäkyrö, Linnanpelto
AKDG2703:2	Röykkiö. Luoteesta.	Vähäkyrö, Linnanpelto

AKDG2703:3	Röykkiö. Idästä.	Vähäkyrö, Linnanpelto
AKDG2704:1	Röykkiö. Koillisesta.	Vähäkyrö, Palomäki
AKDG2704:2	Röykkiö. Luoteesta.	Vähäkyrö, Palomäki
AKDG2704:3	Röykkiö. Lounaasta.	Vähäkyrö, Palomäki
AKDG3232:1	Röykkiö 1. Kuvattu koillisesta.	Vähäkyrö, Palomäki
AKDG3232:2	Palomäen suurin röykkiö, nro 2, ajouran pohjoispuolella, kuvattu kaakosta.	Vähäkyrö, Palomäki
AKDG3232:3	Röykkiö 2, kuvattu yläviistoon koillisesta. Kuvassa Mikael Nyholm.	Vähäkyrö, Palomäki
AKDG3232:4	Röykkiö 3 on aivan ajourassa kiinni. Röykkiö on tutkittu vuonna 1939. Kuvattu koillisesta.	Vähäkyrö, Palomäki
AKDG3232:5	Röykkiö 4 on ajouran eteläpuolella. Kuvattu kaakosta. Kuvassa Mikael Nyholm.	Vähäkyrö, Palomäki
AKDG3232:6	Röykkiö 5, itäisempi röykkiö peltoaukean eteläpuolella. Kuvassa Mikael Nyholm. Kuvattu etelästä.	Vähäkyrö, Palomäki
AKDG3232:7	Röykkiö 6, läntisempi röykkiö peltoaukean eteläpuolella. Kuvattu lännestä.	Vähäkyrö, Palomäki
AKDG3233:1	Vähäkyrö	Vähäkyrö
AKDG3234:1	Esantönkän itäisempi röykkiö. Kuvattu etelästä.	Vähäkyrö, Esantönkä-Kurkunmäki-Mäkihaka
AKDG3234:2	Esantönkän läntisempi heikosti erottuva mahdollinen röykkiön pohjakiveys. Kuvattu kaakosta.	Vähäkyrö, Esantönkä-Kurkunmäki-Mäkihaka
AKDG3234:3	Mäkihaan heikosti maastossa erottuva röykkiön pohjakiveys. Kuvattu luoteesta.	Vähäkyrö, Esantönkä-Kurkunmäki-Mäkihaka
AKDG3235:1	Röykkiö 2, jonka keskellä on kivivalli. Kuvassa Mikael Nyholm. Kuvattu pohjoisesta.	Vähäkyrö, Alhonmäki-Pahamäki
AKDG3235:2	Röykkiö 3. Kuvattu yläviistoon luoteesta.	Vähäkyrö, Alhonmäki-Pahamäki
AKDG3235:3	Röykkiö 4. Kuvattu yläviistoon pohjoisesta.	Vähäkyrö, Alhonmäki-Pahamäki
AKDG3235:4	Röykkiö 5. Kuvattu etelästä.	Vähäkyrö, Alhonmäki-Pahamäki
AKDG3235:5	Röykkiö 6. Kuvattu kaakosta.	Vähäkyrö, Alhonmäki-Pahamäki
AKDG3235:6	Röykkiö 7. Kuvattu idästä.	Vähäkyrö, Alhonmäki-Pahamäki
AKDG3235:7	Röykkiö 8 taustalla röykkiö 9. Kuvattu idästä.	Vähäkyrö, Alhonmäki-Pahamäki
AKDG3235:8	Röykkiö 10. Kuvattu idästä.	Vähäkyrö, Alhonmäki-Pahamäki
AKDG3236:1	Röykkiö 1, kuvattu lännestä.	Vähäkyrö, Linnanpelto S
AKDG3236:2	Röykkiö 2, pääkoordinaattien osoittama röykkiö. Kuvattu lännestä.	Vähäkyrö, Linnanpelto S
AKDG3236:3	Röykkiö 3. Kuvattu etelästä.	Vähäkyrö, Linnanpelto S
AKDG3236:4	Röykkiö 3a. Kuvattu lännestä.	Vähäkyrö, Linnanpelto S
AKDG3236:5	Röykkiö 3b. Kuvattu lounaasta.	Vähäkyrö, Linnanpelto S
AKDG3237:1	Mikael Nyholm seisoo pienen röykkiön päällä. Kuvattu lounaasta.	Vähäkyrö, Köhkerö
AKDG3238:1	Mikael Nyholm kurkistaa koloon, josta näkyy selällään olevan kuppikiven kupit. Kuvattu pohjoisesta.	Vähäkyrö, Salli-Ojapalo

AKDG3238:2	Kupit näkyvät selvästi lohkareen alapinnassa.	Vähäkyrö, Salli-Ojapalo
AKDG3239:1	Mikael Nyholm mittaa röykkiön 1 sijaintia. Kuvattu kaakosta.	Vähäkyrö, Marjamäki - Huumansaari
AKDG3239:2	Mikael Nyholm mittaa röykkiön 2 sijaintia. Kuvattu kaakosta.	Vähäkyrö, Marjamäki - Huumansaari
AKDG3240:1	Röykkiö. Kuvattu kaakosta.	Vähäkyrö, Huumansaari
AKDG3241:1	Mikael Nyholm mittaa pääkoordinaattien osoittaman röykkiön sijaintia (Aspelinin röykkiö 42). Kuvattu lännestä.	Vähäkyrö, Pahamäki
AKDG3241:2	Pohjoisin röykkiö (Aspelinin röykkiö 43). Kuvattu pohjoisesta.	Vähäkyrö, Pahamäki
AKDG3241:3	Eteläisin röykkiö (Aspelinin röykkiö 42b). Kuvattu idästä.	Vähäkyrö, Pahamäki
AKDG3242:1	Röykkiö kuvattuna lännestä.	Vähäkyrö, Riihikydönmäki

9. KOHDELUETTELO

Palomäki, 942010001	14
Ainmaa-Palolakso, 942010002	20
Vallinmäki, 942010006	29
Ristimäki, 942010008	36
Pääkköönmäki-Vuorenmaa, 942010011	39
Esantönkkä-Kurkunmäki-Mäkihaka, 942010012	42
Linnanpelto, 942010015	47
Alhonmäki-Pahamäki, 942010016	51
Linnanpelto S, 942010023	58
Muurivuori, 942010029	63
Mänty-Kaitaja, 942010030	65
Köhkerö, 942010031	68
Salli-Ojapalo, 1000000065	71
Kaavontönkkä, 1000000067	75
Marjamäki - Huumansaari, 1000000068	78
Huumansaari, 1000022000	81
Pahamäki, 1000022001	84
Riihikydönmäki, 1000022023	88

10. KOHDEKUVAUKSET

Palomäki, 942010001

Muinaisjäännostyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännostalatyypit: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännost
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 13
 Rauhoitusluokka: 1
 Peruskartta: 133305 Vähäkyrö
 ETRS-TM35FIN: P: 7005607 I: 253168 Z: 12 - 20
 Koordinaattiselite: Läntisimmän röykkiön (Aspelin nro 45, tutkittu v. 1939) gps-koordinaatit
 Etäisyystieto: Vähäkyrön kirkosta noin 4,2 km pohjoiseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Hyyriän kylän takamailla, Kyrönjoesta noin 3 km pohjoiseen, kallioisilla, metsäisillä mäillä, Nisunevan viljelystilkkujen reunoilla. Noin 250x300 metrin alueella on kuusi röykkiötä. Neljä niistä on metsäautotien tuntumassa ja kaksi peltoaukean eteläpuoleisessa metsässä. Röykkiöt ovat suuria, läpimitaltaan 10-20 metrin välillä, joissain on iso keskuskivi, muutamissa on reunakehää näkyvissä. Vuonna 1939 tutkittiin kaksi hautaa, joissa molemmissa oli keskellä iso silmäkivi. Hautaukset olivat kansainvaellusaikaa. Useita tutkimattomia on pengottu.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Pääkoordinaatit korjattiin osoittamaan läntisintä röykkiötä, joka on tutkittu vuonna 1939. Röykkiön on halkaisijaltaan noin 12 metriä, se on matala, mutta erottuu kuitenkin selvästi. Röykkiö on kasattu silmäkiven ympärille. Kohteen muut röykkiöt paikannettiin ja ne on kuvailtu alakohteissa. Alueen röykkiöt muodostavat hienon kokonaisuuden.

Aiemmin samaan muinaisjäännostkohteeseen kuuluneet Pahamäen röykkiöt ja Riihikydönmäen röykkiö erotettiin omiksi kohteiksi, Pahamäki ja Riihikydönmäki. Kyseiset röykkiöt sijaitsevat selvästi erillään Palomäen röykkiöistä.

Digikuvat: AKDG3232:1-7
 Karttaote: s. 19
 Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Ei kertomusta.

Kohde Hyyriä, numero 19: kartta ja muistiinpanot.

Kohde Palomäki, numero 21: kuvat XIX:3-4, XXI:3-5

Esko Sarasmo 1939 kaivaus

Kertomus AO:n arkistossa

Löydöt: KM 11049

Mahdollisesti Evelin löydöt samaa ryhmää, KM 9020 (kaksiteräinen miekka ja ango), ks.

Meinander sivu 196

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Röykkiö 2	Alakohteen tunnus:	18246
.Ajoitus:	ei määritelty	P: 7005601	I: 253383
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyypit:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Aspelin v. 1896 nro 39. Suuri röykkiö mäen harjalla, tulkittu aiemmin mahdollisesti kahdeksi eri röykkiöksi (Taittonen, Reijo 1999: Vähäkyrön esihistoria). Röykkiössä on isoja lohkeita ja sen halkaisija on noin 2 metriä. Muutamia kaivelukuoppia. Osittain luonnonmuodostuma, jota täydennetty hautaröykkiöksi?		

Alakohteen nimi: Röykkiö 3 Alakohteen tunnus: 18247
 Ajoitus: ei määritelty P: 7005556 I: 253401
 Tyyppi: hautapaikat Alatyypit: hautaröykkiöt
 Kuvaus: Aspelin v. 1896 nro 40. Tutkittu vuonna 1939 (Sarasma).
 Tien länsipuolella, tiessä kiinni. Matala, halkaisija noin 10 metriä.

Alakohteen nimi: Röykkiö 4 Alakohteen tunnus: 18248
 Ajoitus: ei määritelty P: 7005538 I: 253444
 Tyyppi: hautapaikat Alatyypit: hautaröykkiöt
 Kuvaus: Aspelin v. 1896 nro 41.
 Aivan tieuran länsipuolella. Halkaisija 12-14 metriä, monin paikoin kaiveltu.

Alakohteen nimi: Röykkiö 5 Alakohteen tunnus: 18249
 Ajoitus: ei määritelty P: 7005343 I: 253477
 Tyyppi: hautapaikat Alatyypit: hautaröykkiöt
 Kuvaus: Aspelin v. 1896 nro 44.
 Halkaisijaltaan noin 12 metriä, laaja, matala ja tasainen röykkiö.

Alakohteen nimi: Röykkiö 6 Alakohteen tunnus: 18250
 Ajoitus: ei määritelty P: 7005358 I: 253314
 Tyyppi: hautapaikat Alatyypit: hautaröykkiöt
 Kuvaus: Ei Aspelinin inventoinnissa v. 1896.

Kumpareella on matala, sammaleen peittämä, hajanainen kiveys, jonka halkaisija on noin 12 metriä.

Röykkiö 1. Kuvattu koillisesta. (AKDG3232:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Palomäen suurin röykkiö, nro 2, ajouran pohjoispuolella, kuvattu kaakosta. (AKDG3232:2, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röykkiö 2, kuvattu yläviistoon koillisesta. Kuvassa Mikael Nyholm. (AKDG3232:3, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röykkiö 3 on aivan ajourassa kiinni. Röykkiö on tutkittu vuonna 1939. Kuvattu koillisesta. (AKDG3232:4, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röykkiö 4 on ajouran eteläpuolella. Kuvattu kaakosta. Kuvassa Mikael Nyholm. (AKDG3232:5, kuvaaja Vesa Laulumaa)

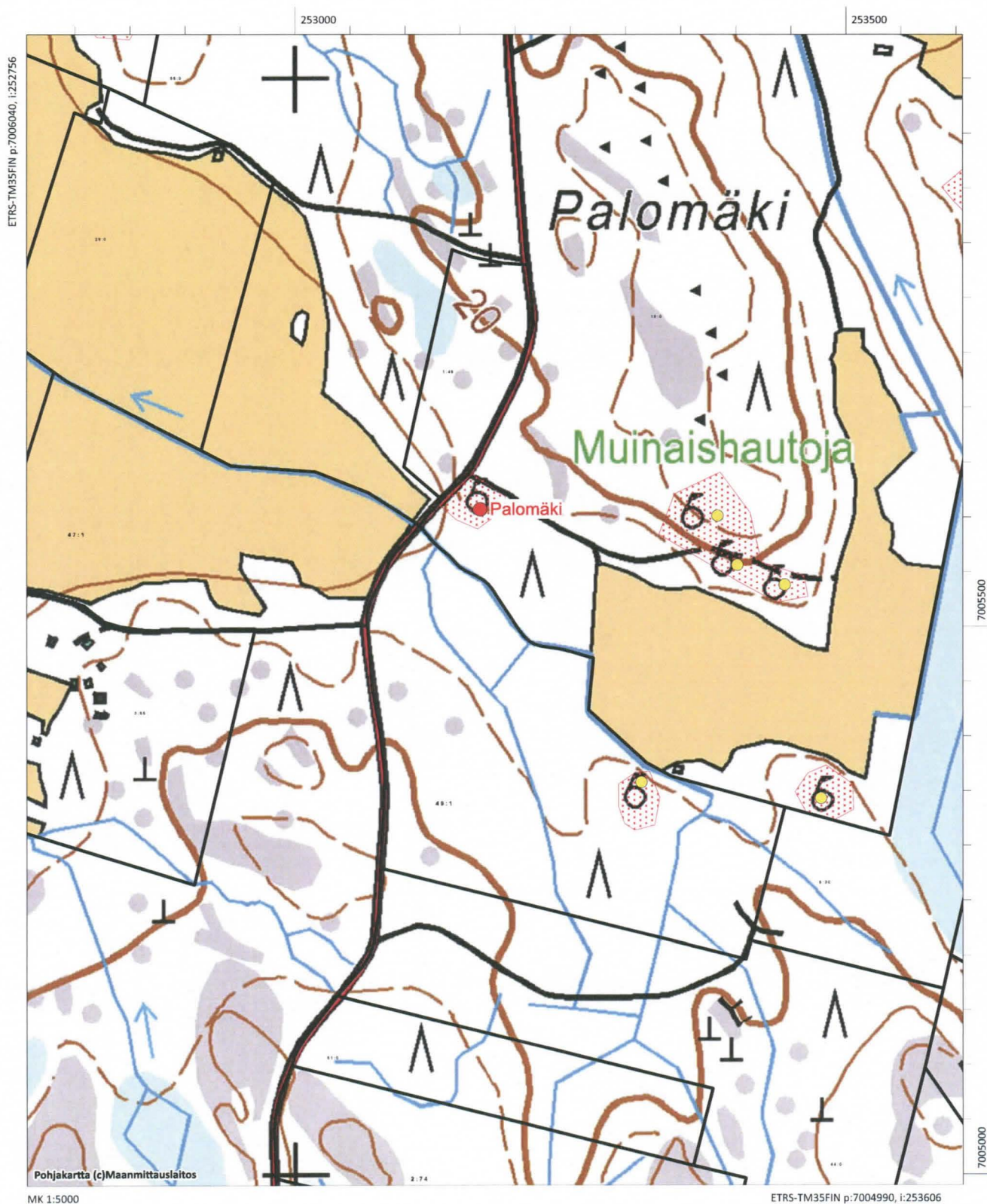

Röykkiö 5 , itäisempi röykkiö peltoaukean eteläpuolella. Kuvassa Mikael Nyholm. Kuvattu etelästä. (AKDG3232:6, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röykkiö 6, läntisempi röykkiö peltoaukean eteläpuolella. Kuvattu lännestä. (AKDG3232:7, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Palomäki, 942010001

Ainmaa-Palolakso, 942010002

Muinaisjäännöstyyppi: muinaisjäännösryhmät
 Muinaisjäännösalatyyppi: ei määritelty
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 11
 Rauhoitusluokka: 1
 Peruskartta: 133305 Vähäkyrö
 ETRS-TM35FIN: P: 7004821 I: 251838 Z: 15 - 20
 Koordinaattiselite: Vuonna 1937 tutkitun röykkiön (nro 6) gps koordinaatit
 Etäisyystieto: Vähäkyrön kirkosta noin 3,7 km luoteeseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Kyrönjoen pohjoispuolella noin 2,7 km joesta, mäenkumpareilla ja metsässä, Orko-nimisen kapean peltonotkon kummallakin puolella. Notkon poikki kulkee kivirivi, "jättiläisten tie", joka on tehty poikittaisille hirsille. Tämä silta tai kivetty tie on mahdollisesti rautakautinen.

Röykkiöistä kolme on tutkittu, kaksi notkon itäpuolella (Esko Sarasmo 1933 ja Toivo Vuorela 1927) ja yksi länsipuolella (T. Vuorela 1937). Tutkituissa röykkiöissä oli kaikissa iso silmäkivi. Hautaukset ovat kansainvaellusaikaa. Röykkiöiden läpimitta vaihtelee 10-18 metrin välillä. Inventoinnissa 2012 kohteen röykkiöt tarkastettiin ja niiden sijainti mitattiin gps-laitteella. Lisäksi röykkiöiden läheisyyteen tehtiin useita koepistoja asuinpaikkajäännösten löytämiseksi. Ainoastaan muinaisjäännösryhmän itäreunalla olevan röykkiön edustalla olevalta pieneltä peltotilkulta löytyi mahdolliseen rautakautiseen asuinpaikkaan viittaavia löytöjä, savitiivistettä, joissa osassa paloista on hirsi- ja oksapainanteita. Savitiivisteiden löytöpaikka on liitetty rekisterin alakohteet-välilehdelle samoin kuin röykkiöiden tiedot.

Digikuvat: AKDG26901-12

Karttaote: s. 28

Tutkimukset:

Toivo Vuorela 1937 kaivaus

Meinander 1950: no 132 Palolakso 33

Löydöt: KM 10677:1-8

Kansainvaellusaikaa

Toivo Vuorela 1927 kaivaus

Meinander 1950: no 131 Ainmaa 32

Löydöt: KM 10677:9-25

Esko Sarasmo 1933 kaivaus

Meinander 1950: no 130 Ainmaa 31b

Kertomus AO:n arkistossa. Löydöt: KM 10850:1-35

Ari Siiriäinen 1966 tarkastus

Ei kertomusta.

Kohde Saarenpää nro 9: kaksi karttaa ja muistiinpanot, kuva XXII:5.

Numero 10: kuvat XXII:3-4.

Kohde Saarenpää Palolakso nro 11: stereoparikuva M2:7-8.

Kohde Orkonnotko nro 12: kuvat XXI:9-12, XXII:6.

numero 16: kuva XXI:7. Numero 17: kuva XXI:8.

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Savitiivistein	Alakohteen tunnus:	17581
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7004717	I: 252007
Tyyppi:	asuinpaikat	Alatyyppi:	ei määritelty
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 1	Alakohteen tunnus:	17859
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7004513	I: 251926
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:	Noin 15x20 metrin alueella on maantasaista kiveystä, jossa pari isompaa lohkarettä. Alueella on tehty hakkuu ja se kasvaa taimikkoa. Peruskartalla on muinaishaudan merkki, mutta kiveyksestä ei voi enää hahmottaa haudan paikkaa tai rakennetta.		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 2	Alakohteen tunnus:	17860
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7004418	I: 251858
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Sammalen peittämää kivikkoa ja nuorta kuusitaimikkoa. Ei silminnähtävää röykkiötä. Merkintä peruskartalla.		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 3	Alakohteen tunnus:	17861
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7004594	I: 251494
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Matala kiveys kalliopaljastuman vieressä, sen eteläpuolella. Halkaisija noin 10 metriä. Kiveys on ruohon peittämä ympäristö kasvaa tiheää noin 10-vuotiaista mäntytaimikkoa.		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 4	Alakohteen tunnus:	17862
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7004749	I: 251577
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Toivo Vuorelan vuonna 1937 tutkima röykkiö. Löytönä pronssinen kaarisolki. Vuoden 2012 inventoinnissa havaittiin matala, mutta selvästi erottuva silmäkiven ympärille kasattu röykkiö. Silmäkivi on halkaisijaltaan noin kolme metriä ja kiveys on kasattu sen ympärille noin 4-6 metrin säteellä. Ympäristö on tiheää noin 10-vuotiaista taimikkoa, mäntyä ja koivua pääasiassa.		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 5	Alakohteen tunnus:	17863
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7004857	I: 251570
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Edellisestä noin 100 metriä pohjoiseen. Röykkiö on kalliopaljastumalla, se on koottu pienen kalliokynnyksen länsipuolelle. Kiveys on matala, mutta erottuu kuitenkin selvästi, sitä on kuusi metriä halkaisijaltaan olevalla alueella. Kallio ympäristöineen kasvaa noin 10-vuotiaista mäntytaimikkoa.		
Alakohteen nimi:	Jättiläisentie	Alakohteen tunnus:	17864
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7004790	I: 251748
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	ei määritelty
Kuvaus:	Kivirakenteen itäpään koordinaatit. Noin 50 metriä pitkä matala kivistä rakennettu polku tai silta on keskellä ruohoa kasvavaa peltoa ja tien kivet eivät juuri näy. Kivet ovat halkaisijaltaan 0,5-1 metriä ja ne ovat ilmeisesti alunperin asetettu hirsisen tukirakenteen päälle. Vaatii hoitoa, kiveyksen itäpäässä on uusi infotaulu. Toisessa päässä on vanha ruostunut taulu, jossa ei näy tekstejä.		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 6	Alakohteen tunnus:	17870
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7004821	I: 251838
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Toivo Vuorelan vuonna 1937 tutkima. Löytöinä mm. pronssia oksa- ja kaarisolkia. Löytöjen perusteella ajoitettavissa kansainvaellusajalle, 400-500 luvuille. Tasainen matala kiveys, jonka halkaisi noin 20 metriä. Röykkiö on pelloksi raivatun alueen viereisessä metsässä.		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 7	Alakohteen tunnus:	17871
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7004847	I: 252035
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Toivo Vuorelan tutkima vuonna 1938. Röykkiön viereisessä vallissa polttohautauksen jäännöksiä (ihmisen ja hevosen luita ja hampaita) ja röykkiössä luunuolet katkelmia, kiekkomainen pronssisriipus ja kilvenkupra, joka on merovingiaikaista tyyppiä.		

Nykyisin röykkiö muistuttaa paljolti Ainmaa 4:ää. Keskuskiven halkaisija on noin kaksi metriä ja sitä ympäröi matala kiveys 4-6 metrin säteellä. Tutkittu röykkiö on mahdollisesti vain koottu samalla tavoin takaisin kuin röykkiö 4. Röykkiön ympärillä on tiheä kuusikko ja röykkiössä kasvaa myös useita puita.

Tarkkojen rajojen erottaminen on hankalaa.

Alakohteen nimi:	Röykkiö 8	Alakohteen tunnus:	17872
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7004698	I: 252067
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Hakkuuaukean kulmassa, lähellä tietä. Isoista kivistä kasattu röykkiö, ei selkeää silmäkiveä näkyvissä. Halkaisija noin 12 metriä, kummalla keskeltä. Röykkiössä kasvaa muutama taimi.		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 9	Alakohteen tunnus:	17873
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7004472	I: 252221
Tyyppi:	ei määritelty	Alatyyppi:	ei määritelty
Kuvaus:	Kuten Ainmaa 7, sammaleen peitossa. Ympärillä kuusikkoa, röykkiön keskiosassa ei puita, mutta laidoilla kuuset peittävät kiveyksen rajat		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 10	Alakohteen tunnus:	17874
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7004268	I: 251895
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Peltoon pistävällä metsäniemekkeellä on kiveystä, osa varmaan pellostä raivattujakin. Kiveys muodostuu kivivalleista, jotka muodostavat tylpän kolmion muodon, sivut noin kuusi metriä. Keskellä on noin metrin halkaisijaltaan oleva matala kivi. Heti tämän itäpuolella on pienempää kiveystä.		

Mahdollisesti kyseessä on kaiveltu ja hajoitettu hautaröykkiö, johon on myöhemmin kasattu kiviä myös viereiseltä pellolta.

Röykkiö 1. Kuvattu etelästä. (AKDG2690:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 2. Kuvattu etelästä. (AKDG2690:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 3. Kuvattu etelästä. (AKDG2690:3, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 4. Kuvattu etelästä. (AKDG2690:4, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 5. Kuvattu pohjoisesta. (AKDG2690:5, kuvaaja Mikael Nyholm)

Jättiläisentien itäpäähän on pystytetty uusi opastaulu. Kuvattu idästä Idästä. (AKDG2690:7, kuvaaja Mikael Nyholm)

Pääkoordinaattien osoittama röykkiö 6. Kuvattu koillisesta. (AKDG2690:8, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 7. Kuvattu lännestä. (AKDG2690:9, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 8. Kuvattu idästä. (AKDG2690:10, kuvaaja Mikael Nyholm)

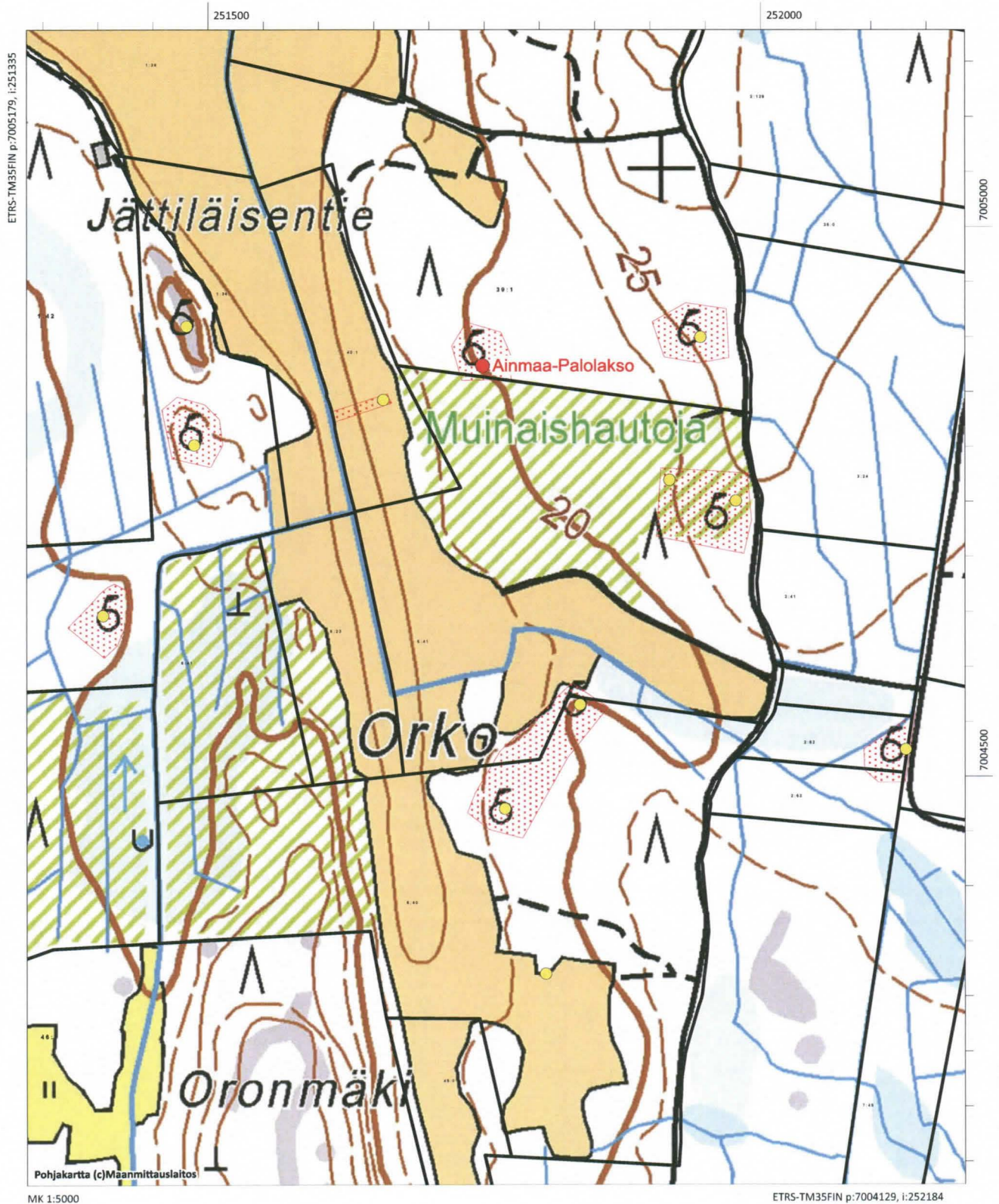

Röykkiö 9. Kuvattu koillisesta. (AKDG2690:11, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 10. Kuvattu pohjoisesta. (AKDG2690:12, kuvaaja Mikael Nyholm)

Ainmaa-Palolakso, 942010002

Vallinmäki, 942010006

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
 Muinaisjäännösalatyyppi: rökkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 10
 Rauhoitusluokka: 1
 Peruskartta: 133305 Vähäkyrö
 ETRS-TM35FIN: P: 7001689 I: 256201 Z: 20 - 22
 Koordinaattiselite: Tietä lähimpänä olevan rökkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto: Vähäkyrön kirkosta noin 3,3 km itäkoilliseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Kyrönjoen itäpuolella, kirkonkylän mutkasta koilliseen, metsäisellä saarekkeella, maantien pohjoispuolella, kallio- ja metsämaastossa. Entisen kirkkoherran virkatalon maalla on 10 rökkiötä, joista kaksi on tutkittu vuonna 1938. Tutkituista haudoista toinen ajoittui kansainvaellusajalle, 500-luvulle ja siinä oli kaksi erillistä hautausta. Tutkituista rökkiöistä toista ei pystytty ajoittamaan. Rökkiöiden läpimitta vaihtelee 6-13 metrin välillä, joissain on keskuskivi ja reunakehää.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Alueelta havaittiin kahdeksan selvää rökkiötä noin 450 x 250 metrin kokoisella alueella. Yhtä rökkiötä lukuunottamatta, rökkiöt ovat maantien pohjoispuolella. Rökkiöt on kuvailtu alakohdetiedoissa. Kohteen pääkoordinaatit ovat tietä lähimpänä olevasta rökkiöstä. Se on heti tien pohjoispuolella pienellä kumpareella tiheässä kuusikossa. Rökkiö on sammaleen peitossa, mutta erottuu selvästi.

Digikuvat: AKDG2693:1-9
 Karttaote: s. 35
 Tutkimukset:

Esko Sarasmo 1938 kaivaus
 Löydöt: KM 10849

Ari Siiriäinen 1966 inventointi
 Ei kertomusta.

Kohde Vallinmäki nro 24: kartta ja muistiinpanot,
 stereoparikuva M2:9-10, XIX:1, XVIII:12.
 Kohde Klapurintönkkä nro 27: stereoparikuva M2:11-12

J. R. Aspelin 1896 inventointi
 Luettelo AO:n arkistossa, not 46-52

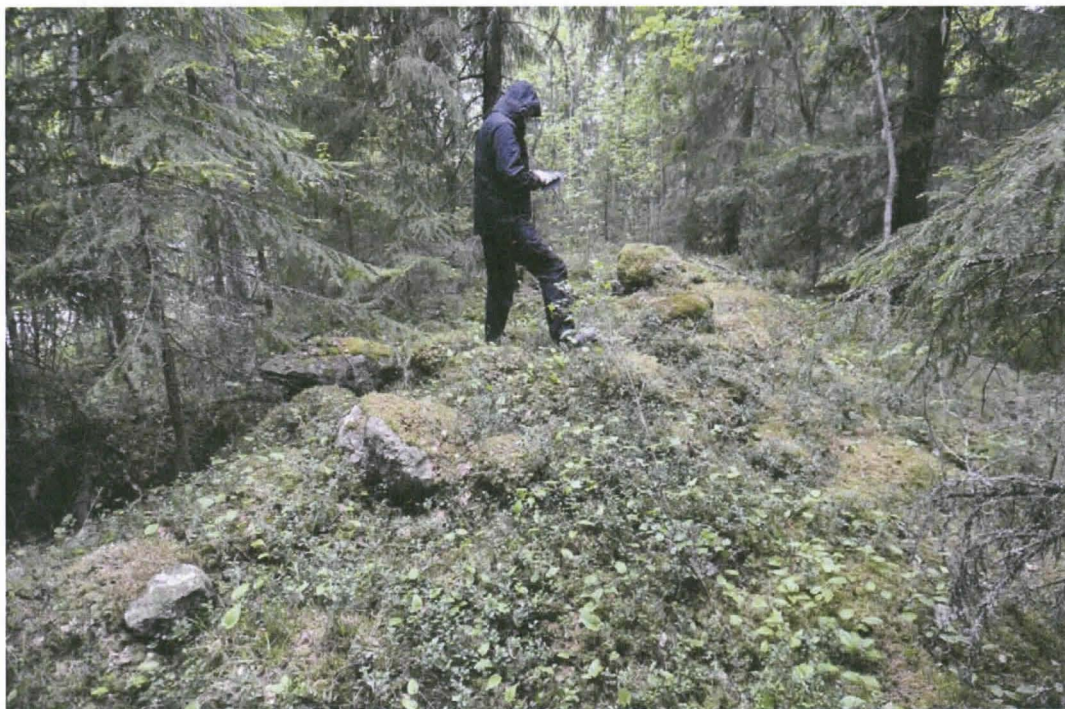
Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Rökkiö 2	Alakohteen tunnus:	17617
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7001704	I: 256209
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautarökkiöt
Kuvaus:	Rökkiöstä 1 15 metriä koilliseen. Rökkiö on matala ja siinä on silmäkivi, reilu metri halkaisijaltaan. Rökkiö on kasattu silmäkiven ympärille 4-5 metrin säteellä.		

Alakohteen nimi:	Rökkiö 3	Alakohteen tunnus:	17618
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7001816	I: 256042
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautarökkiöt
Kuvaus:	Keskellä suuri silmäkivi, halkaisija noin neljä metriä. Sen vieressä vielä kaksi pienempää lohkaretta. Matala, tasainen kiveys levittäytyy noin 4-5 metrin säteellä silmäkiven ympärille. Ympärillä kuusikko. Sammaleen peitossa.		

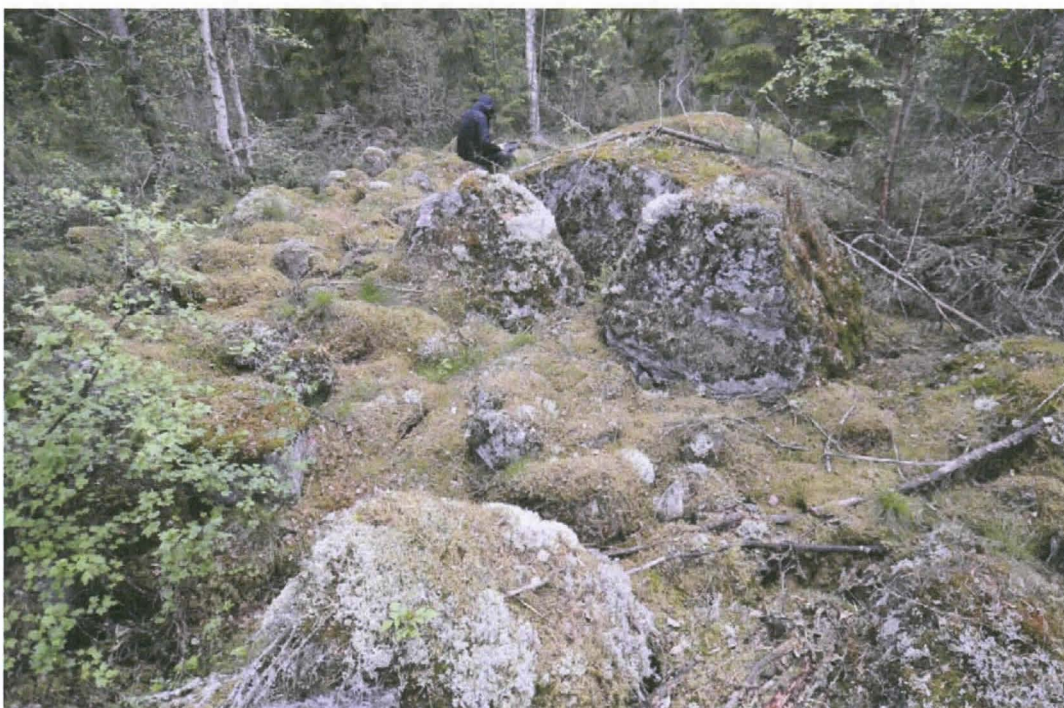
Alakohteen nimi:	Röykkiö 4	Alakohteen tunnus:	17620
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7001879	I: 256037
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Keskellä metrin halkaisijaltaan olevia lohcareita. Röykkiön läpimitta noin 10 metriä.		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 5	Alakohteen tunnus:	17621
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7001882	I: 256071
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Keskellä muutama isompi lohcare. Röykkiössä on useita kuoppia, keskellä kaksi koivua rinnakkain. Halkaisija noin 10 metriä.		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 6	Alakohteen tunnus:	17622
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7001793	I: 256372
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Mäen tönkällä, ei selvää keskuskiveä. Halkaisija noin 8 metriä. Ympäristö nuorta sekametsää.		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 7	Alakohteen tunnus:	17623
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7001786	I: 256391
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Korkeampi kiveys kuin edellisissä. Röykkiön sisäosa puolikaaren muotoinen. Kivet pienempiä kuin muissa, lisäksi röykkiössä kaivelun merkkejä.		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 8	Alakohteen tunnus:	17624
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7001616	I: 256387
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Keskellä isot silmäkivet, sammaleen peitossa, mutta koostunee neljästä eri kivistä, joiden yhteishalkaija on noin neljä metriä. Ympäröivä kiveys kasattu kehämäiseksi valliksi. Koko röykkiön halkaisija on noin 12 metriä.		

Röykkiö 1. Kuvattu pohjoisesta. Kuvassa Vesa Laulumaa. (AKDG2693:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 2. Kuvattu idästä. (AKDG2693:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 3. Kuvattu etelästä. (AKDG2693:3, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 4. Kuvattu etelästä (AKDG2693:4, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 5. Kuvattu lännestä. (AKDG2693:6, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 6. Kuvattu lännestä. (AKDG2693:7, kuvaaja Mikael Nyholm)

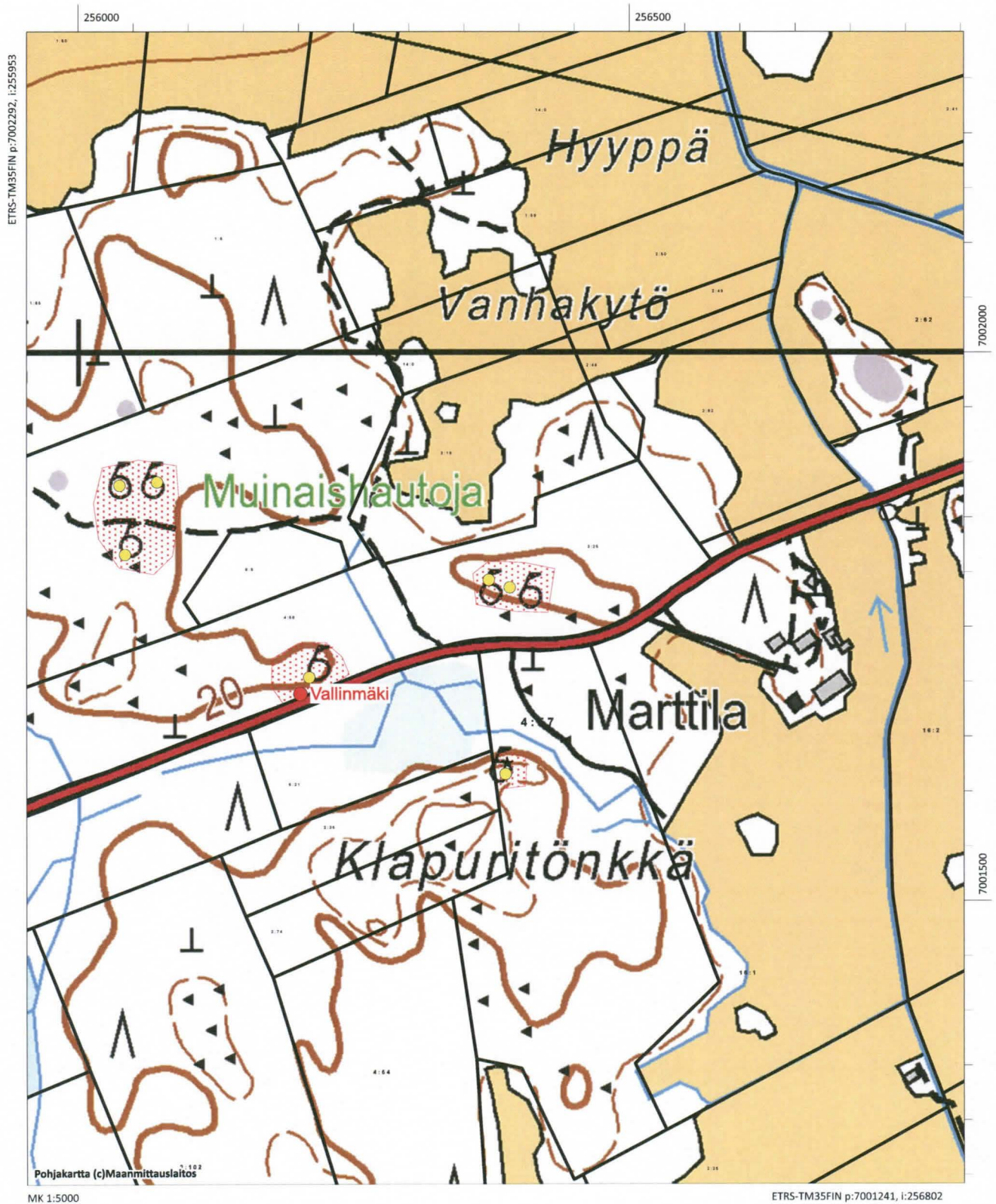

Röykkiö 7. Kuvattu kaakosta. (AKDG2693:8, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 8. Kuvattu lounaasta. (AKDG2693:9, kuvaaja Mikael Nyholm)

Vallinmäki, 942010006

Ristimäki, 942010008

Muinaisjäänköstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäänkösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäänkö
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka: 1
 Peruskartta: 133305 Vähäkyrö
 ETRS-TM35FIN: P: 6999476 I: 254812 Z: 17
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatitö
 Etäisyystieto: Vähäkyrön kirkosta noin 2,8 km kaakkoon

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Kyrönjoen itäpuolella, Ristimäki -nimisen mäkialueen pohjoiskärjessä, viljelysaukean itä laidalla. Matalalla mäntöyräällä on tutkimaton hautaröykkiö, jonka koko on noin 18 x 18 metriä. Sen keskellä on iso maakivi, jonka korkeus on noin 1 metri. Haudasta noin 10 metrin päässä sijaitsevan hiekkakuopan reunasta on löytynyt vuosisadan (1800/1900) vaihteessa muinaisesineitä (KM 3996, 4074), mahdollisesti tuhoutuneesta haudasta. Esineet ovat merovinkiajan keskivaiheilta.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Röykkiö on matala ja laaja, jotenkin em. mittojen kokoinen, sitä on kaiveltu ja siitä on ilmeisesti otettu useasta kohdista kiviä. Röykkiö ympärillä näkyy sen molemmilla puolilla sammaloituneet hiekkakuopan reunat. Kuoppa on ollut matala kotitarvekuoppa. Nyt alue kasvaa varttunutta kuusikkoa. Röykkiön eteläpuolitse kulkee kunnostettu ulkoilureitti ja sen vieressä on penkit ja pöytä sekä muinaishauta-kyltti.

Digikuvat: AKDG2701:1
 Karttaote: s. 38
 Tutkimukset:

J. R. Aspelin 1896 inventointi
 Luettelo AO:n arkistossa, nro 138.

Ari Siiriäinen 1966 inventointi
 Ei kertomusta.
 Kohde Ristimäki (Ajos) nro 39: kuvat XVII:8-9.

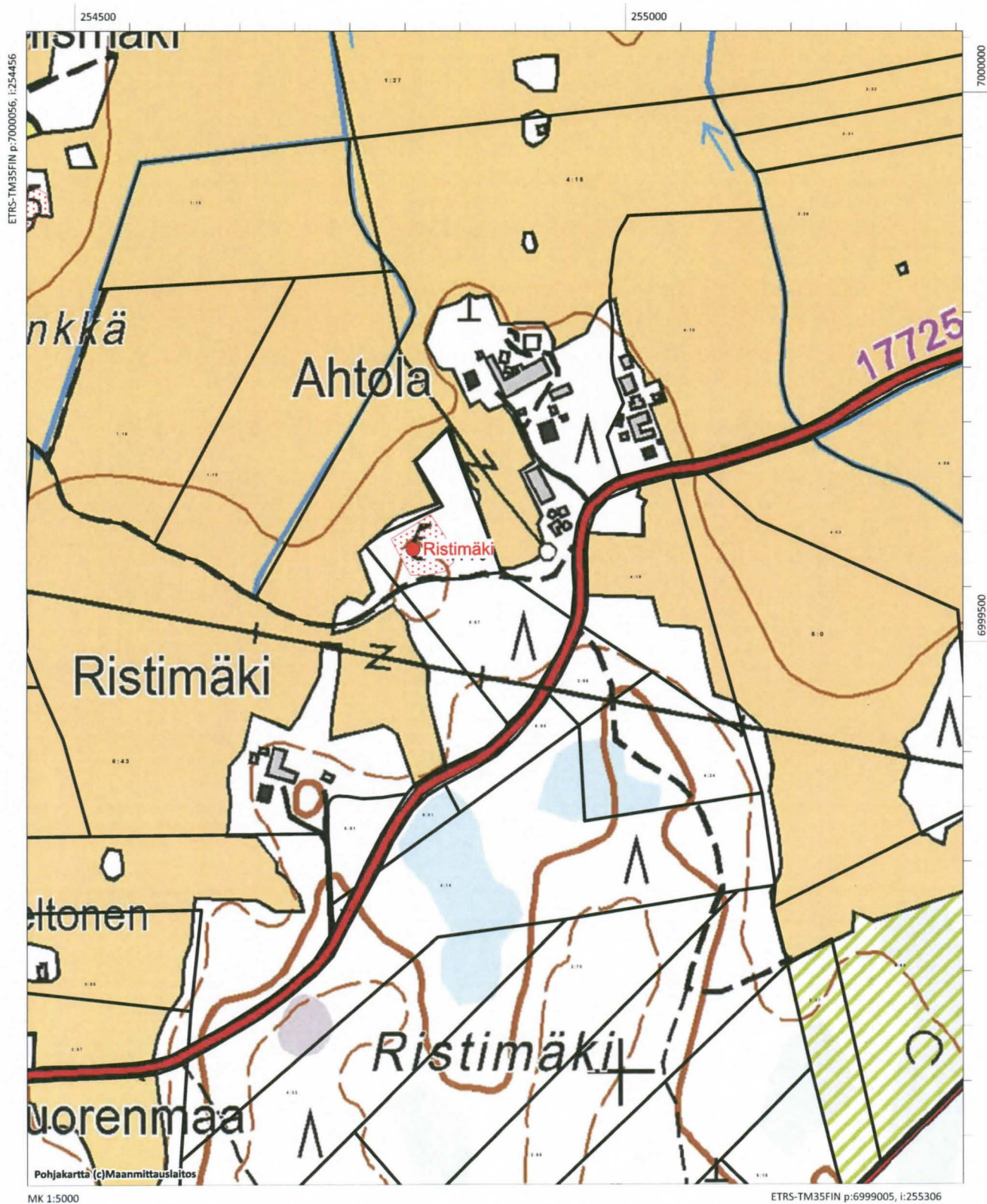
Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet: -

Röytkiö kuvattuna luoteesta. Kuvassa Vesa Laulumaa. (AKDG2702:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Ristimäki, 942010008

Pääkköönmäki-Vuorenmaa, 942010011

Muinaisjäännöstyyppi: kivistykenteet
 Muinaisjäännösalatyyppi: rökkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 14
 Rauhoitusluokka: 1
 Peruskartta: 133305 Vähäkyrö
 ETRS-TM35FIN: P: 6998649 I: 254141 Z: 17 - 20
 Koordinaattiselite: Rökkiön pohjakiveyksen gps-koordinaatit
 Etäisyystieto: Vähäkyrön kirkosta noin 3 km kaakkoon

Kuvaus:

Kyrönjoen itäpuolella, Perkiön kylässä, jokivarren viljelysaukean itäpuolella on metsäinen ja kallioinen kylämäki, Pääkköönmäki, jolla on noin 300 x 450 metrin alalla 13 hautaröykkiötä ja mahdollinen polttokalmisto. Mäeltä runsaat 100 metriä koilliseen erillisellä matalalla mäenrunkopareella on yksi rökkiö, Vuorenmaa. Pääkköönmäen haudoista on tutkittu kuusi vuosina 1906, 1916, 1929. Löydöt ovat noin 300-500-luvuilta jKr ja harvinaisimpana löytönä on Etelä-Italian Capuassa ensimmäisellä vuosisadalla valmistettu pronssinen viinikauha.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Alueella ei havaittu yhtään selkeää rökkiötä, todennäköisesti rökkiöiden kivet on aikojen kuluessa käytetty rakentamiseen. Kahdessa peruskartan osoittamassa muinaisjäännösmäerkin kohdassa havaittiin mahdollista rökkiön pohjakiveystä. Pääkköönmäen muinaisjäännösalueen aluerajaus on laaja, koska alueella on todennäköisesti myös rautakautinen asuinpaikka. Alueella olisi syytä tehdä tarkkuusinventointi asuinpaikan ja hautaröykkiöiden tarkkojen rajojen ja lukumäärän selvittämiseksi.

Digikuvat: AKDG3233
 Karttaote: s. 41
 Tutkimukset:

Aarne Äyräpää 1916 kaivaus

Kertomus vuodelta 1916, hauta I: löydöt vuoden 300 vaiheilta.

Löydöt: KM 6945: 16-18, 7115:1-26, 27-35

Alfred Hackman 1919 kaivaus

Vuorenmaan rökkiö; no 137a (Meinander 1950)

Ahtela 1981, 2.6 Vuorenmaa Löydöt: KM 7590:1-19

Alfred Hackman 1906 kaivaus

Kertomus

Meinander 1950, no 136 Löydöt: KM 4750:17-22

Jacob Tegengren 1929 kaivaus

Kaivauskartta, kertomus?

Löydöt: KM 9066:1-6 (mm. viinikauha)

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Ei kertomusta.

Kohde Pääkköönmäki (rökkiöt) nro 40: kartta ja muistiinpanot, kuvat XVII:2, 4-6.

Kohde Pääkköönmäki (viinikauha) nro 41: kartta ja muistiinpanot, kuva XVII:7.

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet:

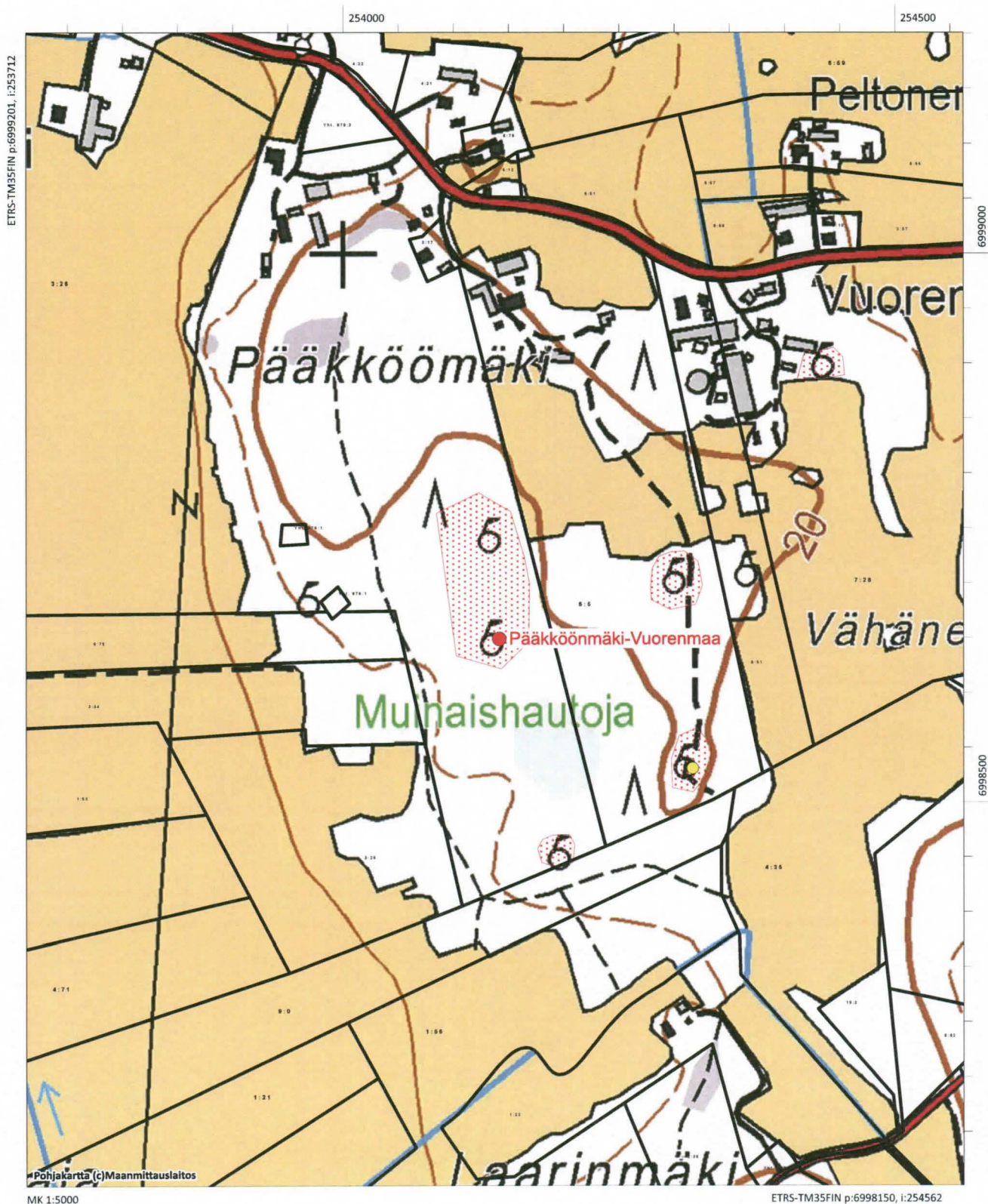
Alakohteen nimi: Röykkiö 2
Ajoitus: ei määritelty
Tyyppi: hautapaikat
Kuvaus:

Alakohteen tunnus: 18398
P: 6998531 I: 254316
Alatyyppi: hautaröykkiöt

Heikosti erottuva röykkiön 2 pohjakiveys Pääkköönmäellä. (AKDG3233:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Pääkköönmäki-Vuorenmaa, 94201001127

Esantönkkä-Kurkunmäki-Mäkihaka, 942010012

Muinaisjäännostyyppi: muinaisjäännosryhmät
 Muinaisjäännosalatyyppi: ei määritelty
 Laji: kiinteä muinaisjäännos
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 7
 Rauhoitusluokka: 1
 Peruskartta: 133305 Vähäkyrö
 ETRS-TM35FIN: P: 6997931 I: 254688 Z: 17 - 22
 Koordinaattiselite: Esantönkän itäisemmän röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto: Vähäkyrön kirkosta noin 4 km kaakkoon

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Kyrönjoen itäpuolella, Kalsilan viljelysaukean reunassa, kolmella mäenkumpareella, tönkällä, kapean, metsän sisällä olevan peltotilkun ympärillä. Kohteesta tunnetaan röykkiöitä, jotka ovat suurin osa on vaikeasti havaittavissa, ja rautakautinen asuinpaikka-alue.

Esantönkkä ja Mäkihaka tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa ja Kurkunmäki tarkastettiin vuonna 2007, jolloin äestetyltä alueelta löytyi laaja asuinpaikka. Asuinpaikkoihin liittyvää aineistoa löydettiin kolmesta eri kohdasta. Löytöinä saatiin runsaasti keramiikkaa, savitiivistettä ja rautakuonaa. Mäeltä on löytynyt vuonna 1890 Korkeavuoren rinteeltä, ison maakiven halkeamasta C-typin rautakirves ja vuonna 1933 samanlainen kirves sekä pronssinen rannerengas pellostä (KM 9955:1-5).

Mäkihaan röykkiöissä ei erotu kasattuja kiveyksiä, vaan lähinnä epämääräiseltä näyttävää kivikkoa, joka on jäänteinä röykkiön pohjakiveyksestä. Ne olivat hankalasti havaittavissa jo vuonna 1939 tutkimuksia tehtäessä. Röykkiöt on merkitty peruskarttaan. Röykkiöistä vain yksi, luoteisimman ryhmän Mäkihaan röykkiö 130a, on tutkittu vuonna 1939. Se on kooltaan noin 18 x 12 m, siinä on iso silmäkivi ja reunakehää muistuttavaa latomusta; esineistö on 400-luvulta, ilmeisesti useita hautauksia.

Esantönkän röykkiöitä yritettiin paikallistaa vuoden 2012 inventoinnissa. Aiempien tietojen mukaan haudat ovat matalia ja kooltaan 15 x 15 m ja 12 x 12 m. Peruskarttamerkkien kohdalta ei löydetty mitään merkkejä haudoista, sen sijaan kaksi mahdollista hautaröykkiötä löytyi peruskarttaan merkityistä haudoista pohjoiseen olevien kahden 20 metrin korkeuskäyrän kumpareen itäreunoilta. Itäisempi röykkiöistä on lähellä peltoa ja halkaisijaltaan noin 15 metriä. Läntisempää röykkiötä ei voitu varmuudella todeta. Vuoden 1939 yleiskarttamerkintöjen perusteella se paikannettiin melko isojen kivien ryhmän kohdalle pienellä mäentönkällä.

Digikuvat: AKDG3234:1-3
 Karttaote: s . 4 6
 Tutkimukset:

Aarne Äyräpää 1934 tarkastus

J. R. Aspelin 1896 inventointi
 Luettelo AO:n arkistossa

Esko Sarasmo 1939 kaivaus
 Kertomus vuodelta 1939 AO:n arkistossa

Löydöt: KM 11047:1-15

Meinander 1950, no 100

Ahtela 1981: 2.2 Kurkunmäki, 2.3 Esantönkkä, 2.4 Mäkihaka.

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Ei kertomusta. Kohde Onttomäki (Mäkihaka ja Esantönkkä) nro 42: kartta ja muistiinpanot, kuvat XVI:4-5. Kohde Kurkunmäki nro 43: kartta

Petro Pesonen 2007 tarkastus

Kolmen erillisen röykkiöalueen muodostama kalmistoalue sijaitsee Vähänkyrön Kalsilan ja Hiiripellon kylissä, Löydöt: KM 37178 Laarinmäen itäpuolella, Kyrönjokeen laskevan Ontonojan pohjoispuolella. Aspelinin luettelossa röykkiöt 129-130 mainitaan sijaitsevan Kurkunmäellä. Siiräinen luettelee alueella kuusi kiviröykkiötä. Esko Sarasmo tutki yhden Mäkihaan röykkiöistä v. 1939 (röykkiö 130a). Tarkastin alueista itäisimmän, Kurkunmäen, Ohikulkumatkallani koska näytti siltä, että alueella olisi suoritettu metsätöitä. Kurkunmäki on etelään ja lounaaseen suuntautuva pitkänomainen moreenikumpare, jolle päästyäni totesin että koko Hiiripellon kylän puolella oleva Kurkunmäki oli aukkohakattu ja suurin osa siitä metsä-äestetty. Äestys oli tehnyt alueesta vaikeakulkuisen ja alueella kasvaa kuusentaimia ja vatukkoa. Havaitsin alueella neljä kivirakennelmaa, joista pohjoisin on aivan aukkohakattun alueen pohjoisreunalla – GPS-mittaus vastaa maastokartalla olevaa muinaisjäännosmerkkiä. Toisen, eteläisemmän muinaisjäännosmerkin kohdalla on epämääräistä kivikkoa, jossa hyvinkin saattaa olla hajotettu röykkiö. Tämän länsipuolella, kohdassa p= 7000885, i= 3254885 havaitsin halkaisijaltaan noin neljä metriä olevan lähes maantasaisen kiveyksen harjanteen reunalla. Näistä kiveyksistä noin 150 metriä etelään havaitsin mahdollisen hautaröykkiön tai muun kiveyksen kohdassa p= 7000756, i= 3243924. Tämä oli maanmuokkauksen vahingoittama, halkaisijaltaan ehkä kuusi metriä. Röykkiö koostuu maakivestä ja sen laiduille kasatuista pienemmistä kivistä.

Maanmuokkaus oli tuonut esille viimeksi mainitun mahdollisen röykkiön lisäksi myös runsaasti asuinpaikkoihin liittyvää aineistoa jota löydettiin kolmesta kohdasta. Pohjoisin löytö-alue on lähellä pohjoista metsänreunassa olevaa röykkiötä. Täällä äestys on ollut kevyempää eikä mäen harjannetta esimerkiksi ole äestetty lainkaan. Tämä lienee suurin syy siihen, että asuinpaikkalöytöjä on pohjoiselta alueelta vähemmän kuin kahdelta eteläisemmältä, jossa äestys/laikutus on ollut todella voimakasta ja kauhalli on käännetty maata paikoin lähes metrin syvyydeltä. Kyseisen metsänhoidon järjestyttä on hyvin vaikea ymmärtää. Joka tapauksessa löytöjä on kahdesta keskittymästä hyvin runsaasti: keramiikkaa, savitiivistettä ja rautakuonaa. Keskimmäinen löytöalue on laajuudeltaan 50 x 50 metriä ja itäinen puolestaan 50 x 30 metriä. Runsaaimin löytöjä oli keskimmaisella alueella lähellä pellon-reunaa, jossa hiesu/hietamoreeninen maa oli lähes mustaa väritään. Löytöjen lisäksi käännetyssä maassa oli runsaasti palaneita kiviä. Erityisen paljon rautakuonaa oli keskimmäisen keskittymän koillisosassa, jossa löytöpisteet muodostavat oman pienen keskittymänsä (ks. kartta 1:5000). Täällä lienee sijainnut paja. Muutoinkin löytöjen levintä voidaan selittää erillisten rakennus/taloryhmien olemassaololla: mäellä on sijainnut pieni kylä.

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Kurkunmäki latomus	Alakohteen tunnus:	18208	
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6997950	I: 254812
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	ei määritelty	
Kuvaus:	Maantasainen kiveys, halkaisija noin neljä metriä.			
Alakohteen nimi:	Kurkunmäki, röykkiö	Alakohteen tunnus:	18209	
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6998009	I: 254815
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt	
Kuvaus:	Peruskartan muinaisjäännosmerkin kohdalla oleva kiveys.			

Alakohteen nimi:	Mäkihaka 1	Alakohteen tunnus:	18211
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6998114	I: 254626
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	ei määritelty
Kuvaus:	Vuoden 1939 kaivausten karttojen avulla paikannettu röykkiön pohjakiveys. Näkyy hyvin huonosti maastossa.		

Alakohteen nimi:	Mäkihaka 2	Alakohteen tunnus:	18212
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6998124	I: 254619
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	ei määritelty
Kuvaus:			

Alakohteen nimi:	Esantönkkä, röykkiö	Alakohteen tunnus:	18218
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6997931	I: 254688
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			

Alakohteen nimi:	Esantönkkä, röykkiö	Alakohteen tunnus:	18221
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6997991	I: 254620
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			

Esantönkän itäisempi röykkiö. Kuvattu etelästä. (AKDG3234:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

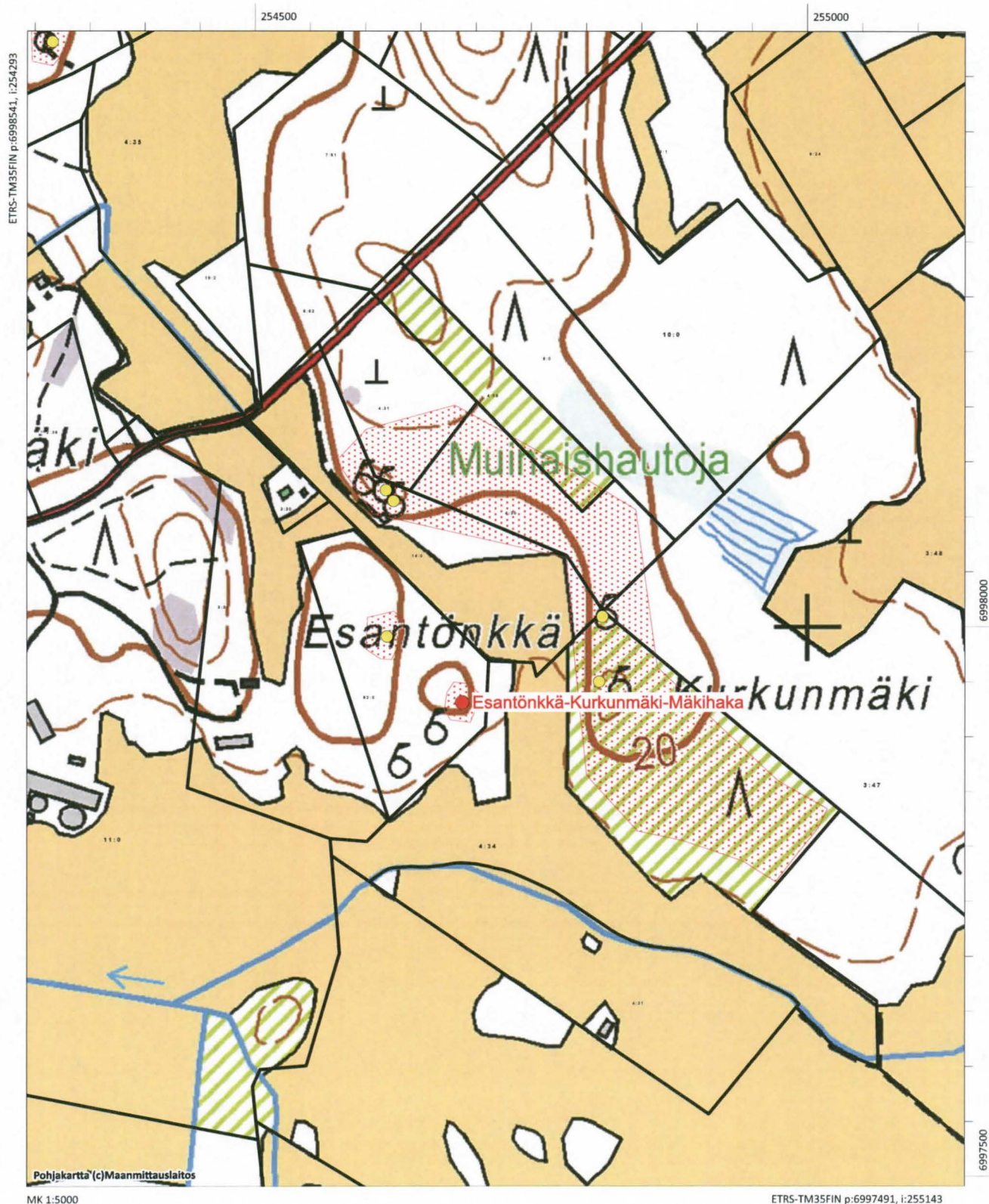

Esantönkän läntisempi heikosti erottuva mahdollinen röykkiön pohjakiveys. Kuvattu kaakosta. (AKDG3234:2, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Mäkihaan heikosti maastossa erottuva röykkiön pohjakiveys. Kuvattu luoteesta. (AKDG3234:3, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Esantönnkä-Kurkunmäki-Mäkihaka, 942010012

Linnanpelto, 942010015

Muinaisjäännöstyyppi: muinaisjäännösryhmät
 Muinaisjäännösalatyyppi: ei määritelty
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 8
 Rauhoitusluokka: 1
 Peruskartta: 133305 Vähäkyrö
 ETRS-TM35FIN: P: 6996299 I: 249897 Z: 22 - 27
 Koordinaattiselite: Röykkiön 7 gps-koordinaatit
 Etäisyystieto: Vähänkyrön kirkosta noin 5,8 km lounaaseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Kyrönjoen länsi-lounaispuolella, lähellä Laihian rajaa, Linnainpellot -viljelysalueen länsipuolella, tien pohjoispuolella mäen rinteessä. Osa röykkiöistä on sorakuopan partaalla ja osaksi sortuneita. Pääosa ryhmän haudoista on Rekilän kylän maalla, muutama Kuuttilan maalla. Yksi hauta on tutkittu (no 8) ja yksi on Pukinmäen etelärinteellä (Pukinmäki I). Edellinen on kansainvaellusaikainen, jälkimmäinen mahdollisesti merovingiaikaa. Tutkimattomat haudat ovat läpimitaltaan 6-16 metrin välillä, useissa on iso silmäkivi. Useimpia on pengottu.

Vuonna 2007 Tervajoen osayleiskaava-alueen inventoinnin yhteydessä löytyi alueelta koekuopista myös asuinpaikkalöytöjä; tummanharmaata likamaakerrosta sekä palanutta luuta ja savea. Mitä ilmeisemmin paikalla on asuinpaikka ainakin röykkiöiden 8 ja 9 välisellä alueella, tasanteella.

Kohde tarkastettiin myös vuoden 2012 inventoinnissa ja sen todettiin olevan ohessa olevien kuvausten mukainen.

Digikuvat: AKDG2703:1-3
 Karttaote: s. 50
 Tutkimukset:

J. R. Aspelin 1896 inventointi

Alfred Hackman 1906 kaivaus

Haudan 8 ja Pukinmäki I:n kaivaus, kertomus vuodelta 1906.

Löydöt: KM 4750:1-14

Ari Siiriäinen 1966 tarkastus

Ei kertomusta.

Kohde Linnanpelto, numero 8: kaksi karttaa ja muistiinpanot, kuvat XIV:7-10, XV:12.

Kohde Hietämäki nro 12: kuva XIV:12.

Petro Pesonen 2007 tarkastus

Löydöt: KM 37179 palanutta savea 2 kpl

Linnanpelto sijaitsee Vähänkyrön kunnan länsiosassa, lähellä Laihian rajaa, Hangasnevan eteläpuolella. Linnainpellot-niminen pieni pelto on kohteen itäpuolella, alueen halki kulkevan metsäautotien itäpuolella. Muinaisjäännösrekisterissä Linnanpellon röykkiöalue on jaettu siten, että Linnanpellon muinaisjäännökseen kuuluu Krekilän kylän puolella olevat röykkiöt ja Linnanpelto S:n muinaisjäännökseen kuuluu Kuuttilan kylän röykkiöt. Linnanpellon alueella Aspelin on kartoittanut kuusi röykkiötä (röykkiöt 4-9) ja Siiriäinen myöhemmin seitsemän röykkiötä. Mahdollisesti yksi röykkiö on sijainnut vielä em. tien eteläpuolella. Hackman tutki vuonna 1906 röykkiön numero 8. Hauta ajoittuu kansainvaellusaikaiseksi.

Tarkastin Linnanpellon 15.10.2007. Havaitsin paikalla kuusi rökkiötä, joiden sijainnit mitta-sin GPS-laitteella:

6999207	3249990
6999207	3250007
6999217	3250003
6999233	3249967
6999235	3249950
6999250	3249901

Siiriäisen havaitsemaa rökkiötä en havainnut – tosin, hänen muistiinpanojensa mukaan se sijaitsee aivan kiinni viimeisessä rökkiössä (nro 9) enkä sitä siksi välttämättä osannut ha-vainnoidakaan. Etenkin kun käytettävissäni ei inventoinnin aikana ollut Siiriäisen muistiin-panoja.

Kolme ensimmäistä rökkiötä ovat yhdessä ryhmässä korkeammalla mäellä ja muut ovat niiden alapuolella (länsipuolella) hiekkatasanteella, jota on sieltä täältä näverretty hiekka-kuopilla. Tein alueelle joitakin koekuoppia, joista kahdesta tuli löytöjä rökkiön 9 itäpuolelta. Koekuopassa 1 oli nokinen tummanharmaa likamaakerros noin 10-15 cm syvyydellä, maa-perä karkeaa hiekkaa, löytöinä palanutta luuta (kadonnut jälkitöiden yhteydessä!). Lähelle tehdystä koekuopasta 2 löytyi palanutta savea selkeän 30 cm syvyydelle jatkuvan hiilisen likamaan seasta. Mitä ilmeisimmin paikalla on kalmiston lisäksi myös asuinpaikka, tasanteella rökkiöiden välisellä alueella, ainakin rökkiöiden 8 ja 9 välillä. Mahdollisesti asuinpaikkakohtia olisi laajemminkin ympäristössä, ainakin maaperä alueella on hyvää, asuin-paikalle otollista hiekkaa. Reijo Taittosen ”Vähänkyrön esihistoriassa”

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Rökkiö 4	Alakohteen tunnus:	18234
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6996273	I: 249919
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautarökkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Rökkiö 6	Alakohteen tunnus:	18235
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6996273	I: 249936
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautarökkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Rökkiö 5	Alakohteen tunnus:	18236
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6996283	I: 249933
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautarökkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Rökkiö 7	Alakohteen tunnus:	18237
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6996299	I: 249897
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautarökkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Rökkiö 8	Alakohteen tunnus:	18238
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6996301	I: 249879
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautarökkiöt
Kuvaus:	Tutkittu vuonna 1906 (Hackman)		
Alakohteen nimi:	Rökkiö 9	Alakohteen tunnus:	18239
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6996316	I: 249830
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautarökkiöt
Kuvaus:			

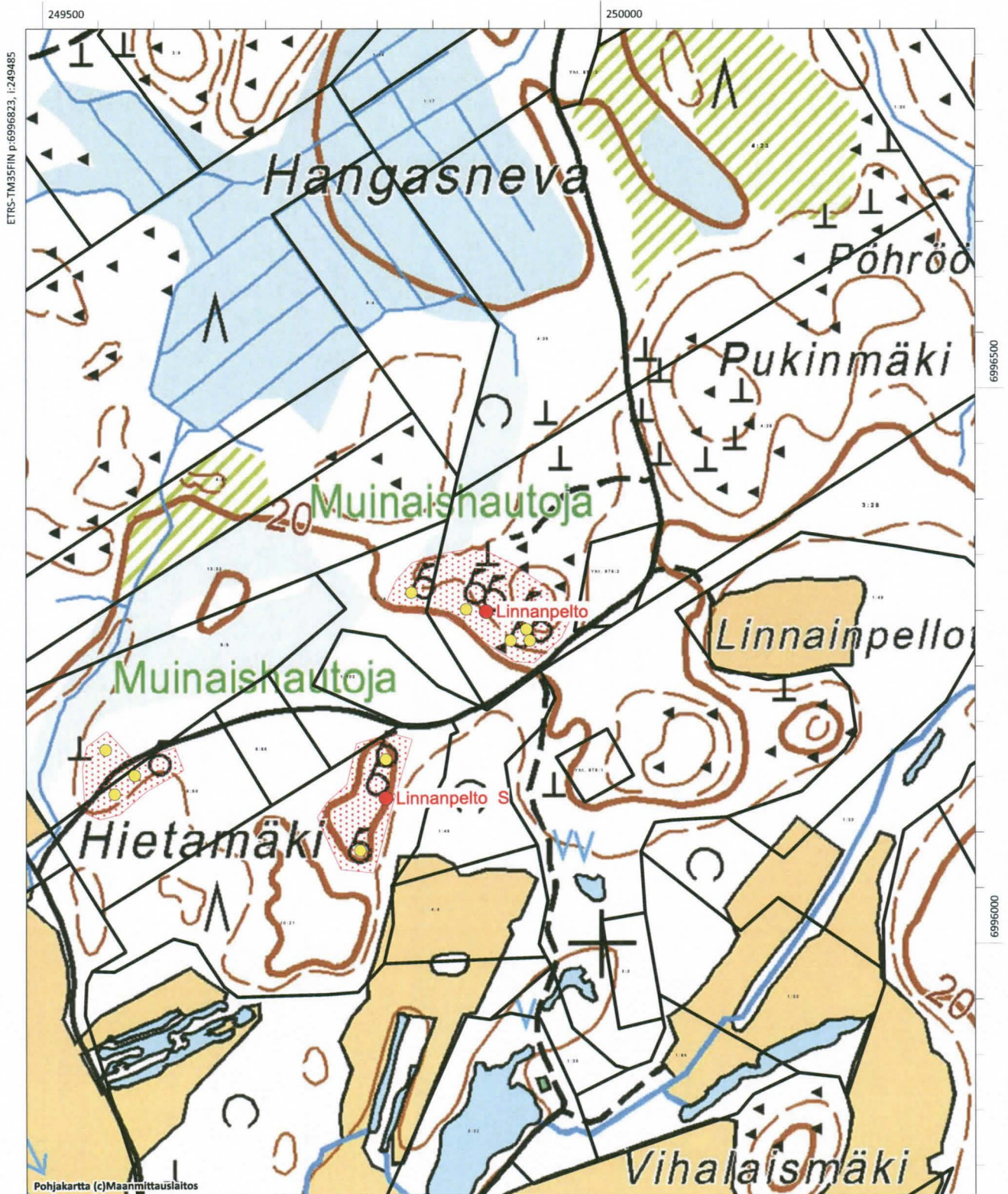
Röykkiö 4, kuvassa Vesa Laulumaa. Kuvattu lounaasta. (AKDG2703:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 7.. Kuvattu lounaasta. (AKDG2703:3, kuvaaja Mikael Nyholm)

Linnanpelto, 942010015

Linnanpelto S, 942010023

Alhonmäki-Pahamäki, 942010016

Muinaisjäännöstyyppi: muinaisjäännösryhmät
 Muinaisjäännösalatyyppi: ei määritelty
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 16
 Rauhoitusluokka: 1
 Peruskartta: 133305 Vähäkyrö
 ETRS-TM35FIN: P: 6998230 I: 250000 Z: 16 - 20
 Koordinaattiselite: Alueen keskiosassa sijaitsevan röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto: Vähäkyrön kirkosta noin 4-4,2 km lounaaseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Rekilän ja Savilahden/kirkonkylän mailla, luode-kaakkosuuntaisen Alho-nimisen viljelysaukean itäreunalla, loivalla länsi-lounaisrinteellä, kivikkoisen matalan mäenlaen alapuolella. Alueelta tunnetaan 12 hautaröykkiötä sekä asuinpaikkajäänteitä neljästä kohdasta röykkiöiden lähialueilta (inventointi 1997, tielinjasuunnitelmaan liittyen). Hautaröykkiöistä on tutkittu kaksi vuonna 1939 ja rippeet yhdestä haudasta vuonna 1917. Löydöt ovat kansainvaellus- ja merovinkiaikaa. Hiekanotossa on välialueista osa tuhoutunut; yksittäin löytyneet esineet, mm. B-tyyppin miekka ja pyöreälakinen kilvenkupra viitannevat myöhäismerovinkiaikaiseen hautaan/polttokalmistoon.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa ja kohteen röykkiöiden kuvaukset ja paikkatiedot on lisätty alakohteisiin. Pääkoordinaatti osoittaa vuonna 1904 Hackmanin tutkimaa röykkiötä alueen keskiosassa.

Digikuvat: AKDG3235:1-8

Karttaote: s. 57

Tutkimukset:

Jari Okkonen & Jalo Alakärppä 1997 inventointi
 Laihia - Vähäkyrö yhdystielinjan linjavaihtoehtojen
 inventointi, raportti AO:n arkistossa. Löydöt: KM 30393

Mirja Miettinen 1993 tarkastus
 Raportti arkistossa. Löydöt: KM 27848

Alfred Hackman 1913 koekaivaus
 Löytöpaikalla tehdyt tutkimukset, kertomus 1913
 Meinander 1950, no 90 Löydöt: KM 5865:1-2, 6372:1-2
 Ahtela 1980, 2.20

Esko Sarasma 1939 kaivaus
 Haudan no 28 kaivaus, kertomus vuodelta 1939 AO:n Löydöt: KM 11048:1-41

Ari Siiriäinen 1966 inventointi
 Ei kertomusta.
 Kohde Pahamäki S nro 1: kartta ja muistiinpanot, kuva XV:3.
 Kohde Pahamäki N nro 2: kartta ja muistiinpanot, kuvat XV:1-2, 5

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Röykkiö 2	Alakohteen tunnus:	18199
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6997843	I: 250232
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Aselin 1896 röykkiö nro 15.		

Lohkareisella harjanteella. Röykkiö on noin kahdeksan metriä halkaisijaltaan. Keskellä röykkiötä on noin metrin korkuinen ja metrin leveä kivivalli. Valli on yltää röykkiön laidasta laitaan, sen keskiosassa on iso keskuskivi.

Alakohteen nimi:	Röykkiö 3	Alakohteen tunnus:	18200
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6997790	I: 250261
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Aspelin v. 1896, röykkiö nro 14.		

Rinteen laidassa. Halkaisija noin 10 metriä. Keskellä iso kuoppa.

Alakohteen nimi:	Röykkiö 4	Alakohteen tunnus:	18201
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6997737	I: 250306
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Aspelin v. 1896 röykkiö nro 12.		

Halkaisija noin 14 metriä. Useita pieniä kuoppia keskellä.

Alakohteen nimi:	Röykkiö 5	Alakohteen tunnus:	18202
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6997753	I: 250308
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Aspelin v. 1896, röykkiö nro 13.		

Heti röykkiön 4 eteläpuolella. Halkaisija noin 14 metriä. Pohjoislaidassa kaksi selvää kuoppaa.

Alakohteen nimi:	Röykkiö 6	Alakohteen tunnus:	18203
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6998084	I: 250186
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Aspelin v. 1896 röykkiö nro 24.		

Suuri kivikehällinen rakenne, halkaisija noin 14 metriä. Kivikehä on hevosenkengän muotoinen, sen keskellä on kivikasa. Muoto voi johtua ryöstelystä ja/tai maanotosta. Vieressä on lukuisia pieniä sorakuoppia. Aspelinin mukaan alueella on ollut hiekanottoa ja sen yhteydessä kesäkuussa on löytynyt rautainen miekka, joka on toimitettu museoon. Aspelinin mukaan paikalla on ollut kaksi röykkiötä, mutta toinen on melko lailla tuhoutunut tunnistamatomaksi hiekanotossa.

Alakohteen nimi:	Röykkiö 7	Alakohteen tunnus:	18204
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6998432	I: 250115
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Aspelin v. 1896 röykkiö nro 27.		

Halkaisija noin 12 metriä. Kauniisti sammaloitunut ja symmetrinen. Keskuskivi on hieman itälaitaa lähempänä.

Alakohteen nimi:	Röykkiö 8	Alakohteen tunnus:	18205
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6998417	I: 249920
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Aspelin v. 1896, röykkiö nro 28.		

Tutkinut Esko Sarasmo vuonna 1939. Tasaiseksi ladottu, halkaisija noin 14 metriä.

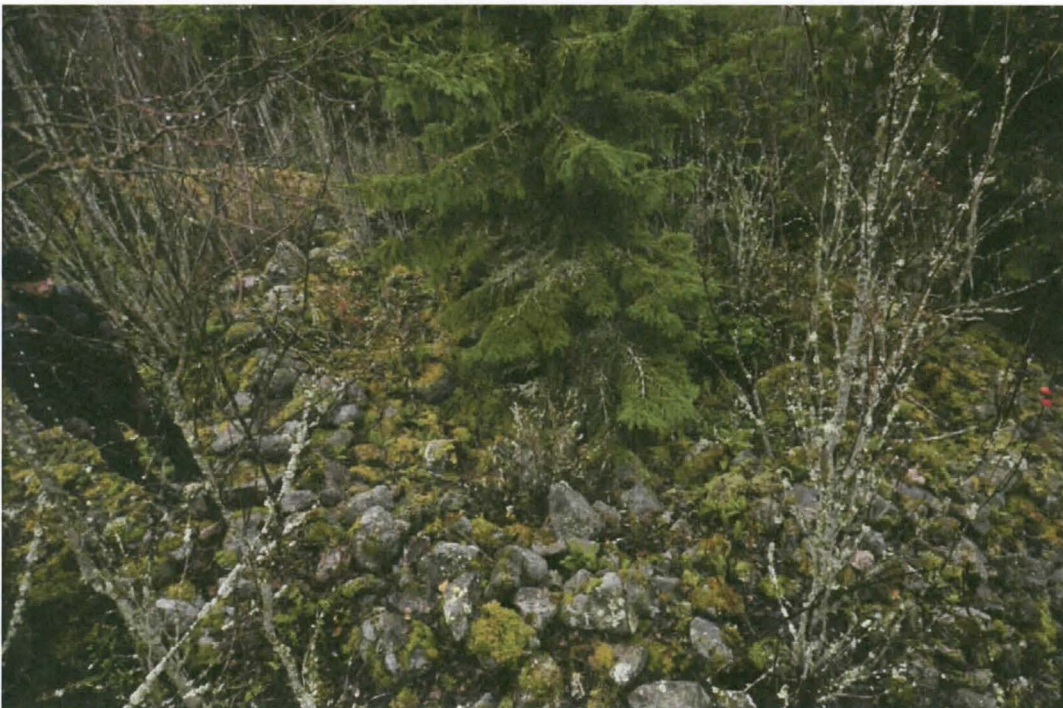
Alakohteen nimi:	Röykkiö 9	Alakohteen tunnus:	18206
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6998423	I: 249901
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Aspelin v. 1896 röykkiö nro 29.		

Tutkinut Esko Sarasmo vuonna 1939. Tasaiseksi ladottu, halkaisija noin 14 metriä. Röykkiöt 8 ja 9 ovat lähekkäin.

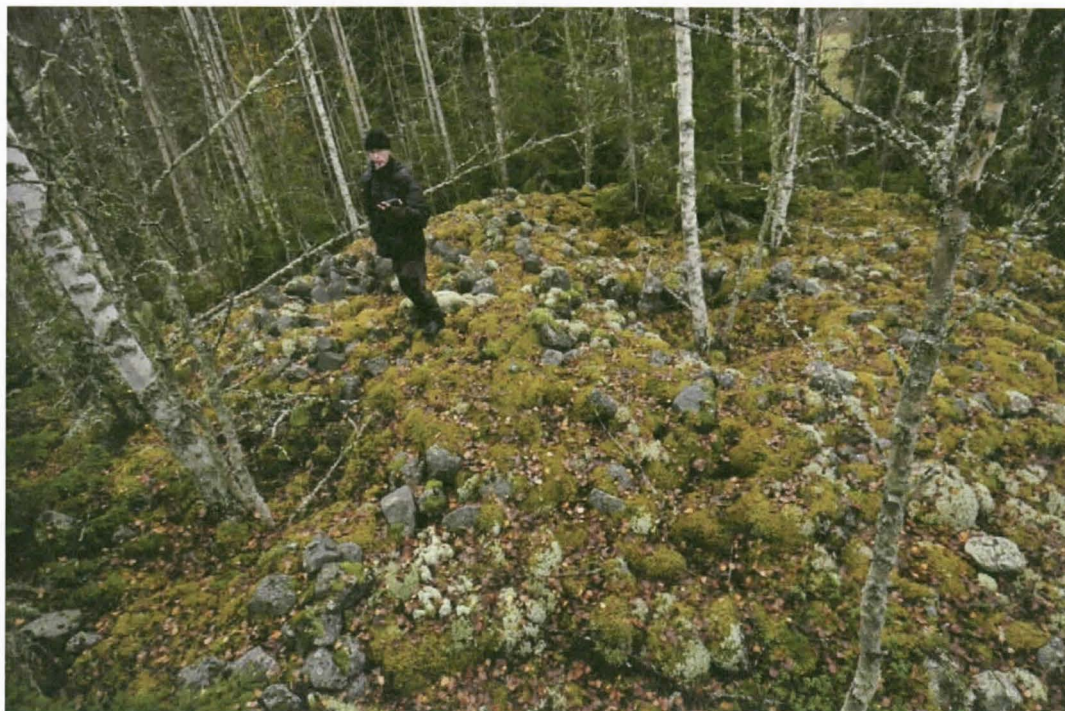
Alakohteen nimi:	Röykkiö 10	Alakohteen tunnus:	18207
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6998505	I: 249858
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:	Aspelin v. 1896, röykkiö nro 30. Halkaisija noin 10 metriä. Vanhan pihapiirin koillispuolella.		

Röykkiö 2, jonka keskellä on kivivalli. Kuvassa Mikael Nyholm. Kuvattu pohjoisesta. (AKDG3235:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röykkiö 3. Kuvattu yläviistoon luoteesta. (AKDG3235:2, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röykkiö 4. Kuvattu yläviistoon pohjoisesta. (AKDG3235:3, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röykkiö 5. Kuvattu etelästä. (AKDG3235:4, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röykkiö 6. Kuvattu kaakosta. (AKDG3235:5, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röykkiö 7. Kuvattu idästä. (AKDG3235:6, kuvaaja Vesa Laulumaa)

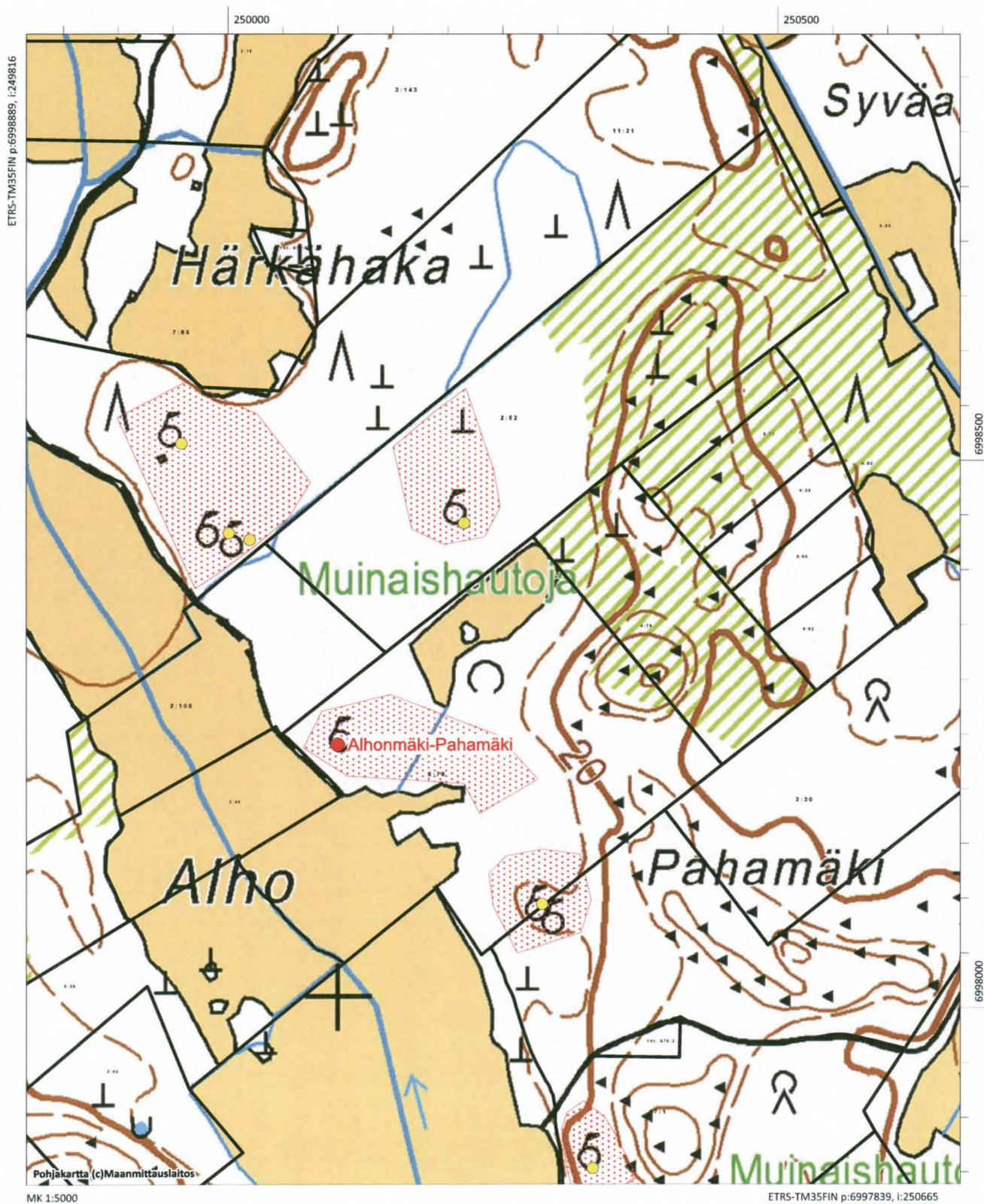

Röykkiö 8 taustalla röykkiö 9. Kuvattu idästä. (AKDG3235:7, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röykkiö 10. Kuvattu idästä. (AKDG3235:8, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Alhonmäki-Pahamäki, 942010016

Linnanpelto S, 942010023

Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 6
 Rauhoitusluokka: 1
 Peruskartta: 133304 Laihia
 ETRS-TM35FIN: P: 6996131 I: 249807 Z: 17 - 20
 Koordinaattiselite: Röykkiön 2 gps-koordinaatit
 Etäisyystieto: Vähänkyrön kirkosta noin 6 km lounaaseen

Kuvaus:

Vähänkyrön lounaisosassa, Laihian rajan tuntumassa, Linnanpellon röykkiöistä (942 01 0015) noin 150 m etelään, pitkänomaisella mäellä on kolme tutkimatonta, suurta hautaröykkiötä, läpimitaltaan noin 10 metriä. Kaikkia kolmea on pengottu. Nämä röykkiöt ovat jo Aspelinin vuoden 1896 inventoinnissa mukana (nrot 1-3).

Näistä noin 200 metriä länteen on yksi noin 8 x 10 metrin laajuinen röykkiö, joka on tutkimatonta ja pengottu (röykkiö 3a). Tästä röykkiöstä noin 30 metriä länteen lähellä tietä on yksi pienempi röykkiö (röykkiö 3b) ja tien pohjoispuolella vielä yksi röykkiö, jossa on isoja kiviä ja se on muodoltaan epäselvä (röykkiö 3c). Näitä ei ole mainittu Aspelinin inventoinnissa.

Alueen maaperä on moreenia ja harjanteet ovat melko lohkareisia. Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa jolloin alue kasvoi varttunutta kuusikkoa. Röykkiöt olivat paikoin puuston, pensaikon ja ruohikon peitossa. Linnanpellon ja Linnanpelto S muodostavat kuitenkin hienon kokonaisuuden ja sopisi hyvin käyntikohteeksi. Vuoden 2012 inventoinnissa röykkiöt paikannettiin gps-laitteella ja ne lisättiin alakohteiksi.

Digikuvat: AKDG3236:1-5
 Karttaote: s. 62
 Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi
 ks. myös Ahtela 1981, s. 59-60

Mirja Miettinen 1979 tarkastus
 Täydennyskarttoitus, ei kertomusta?
Mirja Miettinen 1996 tarkastus

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Röykkiö 1	Alakohteen tunnus:	18240
Ajoitus:	ei määriteltä	P: 6996084	I: 249784
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 3	Alakohteen tunnus:	18241
Ajoitus:	ei määriteltä	P: 6996166	I: 249807
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 3a	Alakohteen tunnus:	18242
Ajoitus:	ei määriteltä	P: 6996152	I: 249582
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt

Kuvaus:

Alakohteen nimi: Röykkiö 3b

Alakohteen tunnus: 18243

Ajoitus: ei määriteltä

P: 6996135 I: 249564

Tyyppi: kivistykset

Alatyyppi: röykkiöt

Kuvaus:

Alakohteen nimi: Röykkiö 3c

Alakohteen tunnus: 18244

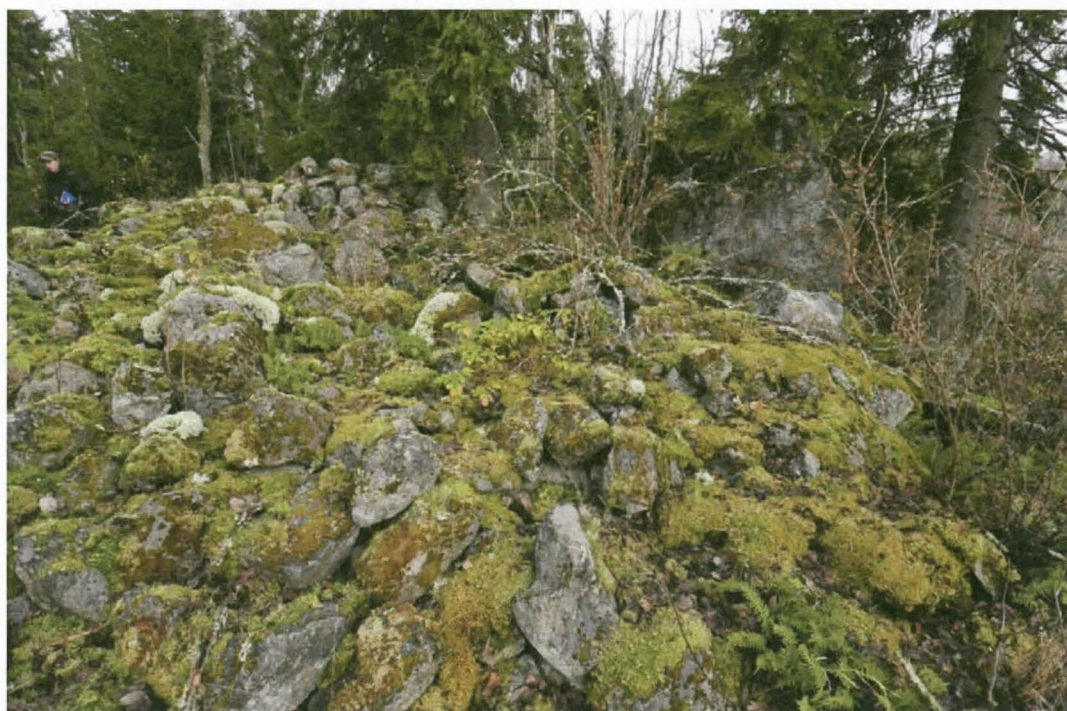
Ajoitus: ei määriteltä

P: 6996175 I: 249556

Tyyppi: kivistykset

Alatyyppi: röykkiöt

Kuvaus:

Röykkiö 1, kuvattu lännestä. (AKDG3236:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röykkiö 2, pääkoordinaattien osoittama röykkiö. Kuvattu lännestä. (AKDG3236:2, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röykkiö 3. Kuvattu etelästä. (AKDG3236:3, kuvaaja Vesa Laulumaa)

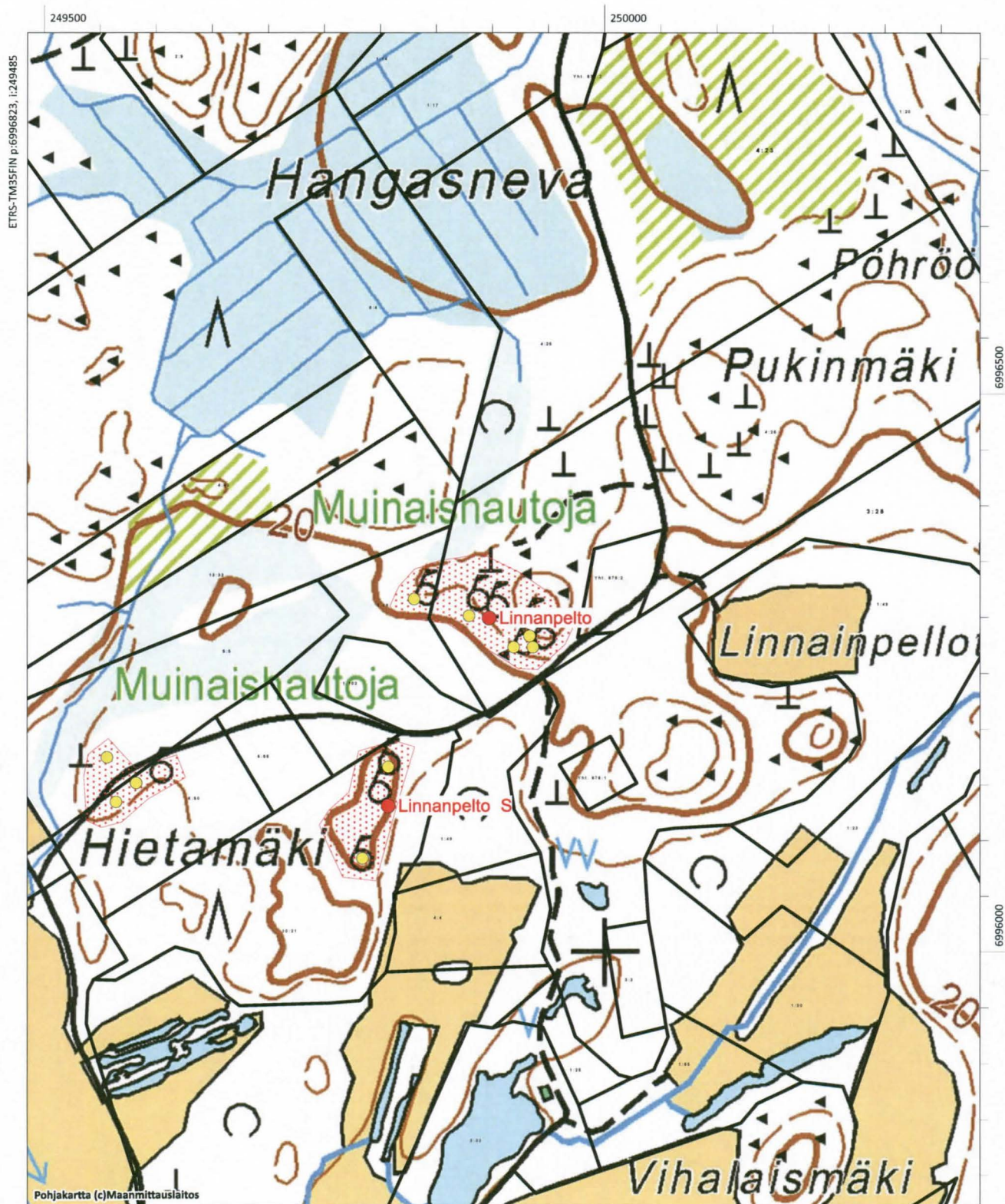
Röykkiö 3a. Kuvattu lännestä. (AKDG3236:4, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röykkiö 3b. Kuvattu lounaasta. (AKDG3236:5, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Linnanpelto, 942010015

Linnanpelto S, 942010023

Muurivuori, 942010029

Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: varhaismetallikautinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka: 2
 Peruskartta: 133305 Vähäkyrö
 ETRS-TM35FIN: P: 7006307 I: 247848 Z: 25
 Koordinaattiselite:
 Etäisyystieto: Vähäkyrön kirkosta vajaat 7 km luoteeseen

Kuvaus:

Kyrönjoen pohjoispuolella, Muurivuoren luoteispäässä, tienristeyksen eteläpuolella, soranottoalueen sisällä, vesoittuneiden kuoppien vieressä, ison maakiven länsi-lounaispuolella on matala hajoitettu röykkiön jäännös, jossa on näkyvillä myös punaisia hiekkakivilaattoja. Niitä kerrotaan viedyn paikalta talojen pihoille. Röykkiön läpimitta nykyisellään on noin 5-6 metriä; se on kaivettu keskeltä pohjasoraan asti.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa, mutta sitä ei voitu lohkareisessa maastossa tunnistaa. Selviä röykkiörakenteita ei kuitenkaan havaittu.

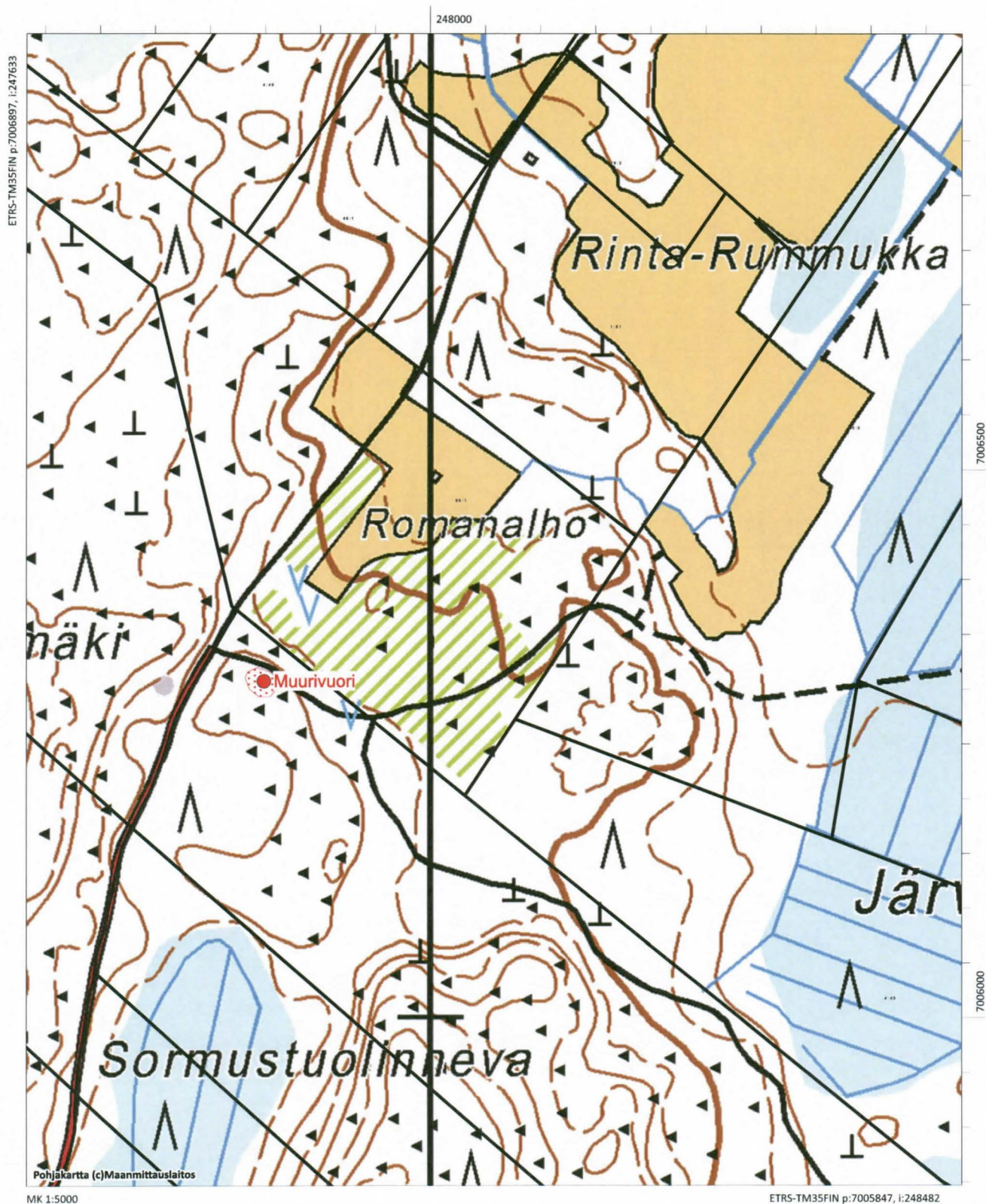
Digikuvat: -
 Karttaote: s. 64
 Tutkimukset:

Mirja Miettinen 1985 tarkastus
 Tarkastuskertomus AO:n arkistossa

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet: -

Muurivuori, 942010029

Mänty-Kaitaja, 942010030

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäännösalatyyppi: rökkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: ajoittamaton
 Lukumäärä: 3
 Rauhoitusluokka: 2
 Peruskartta: 133306 Mullola
 ETRS-TM35FIN: P: 7008613 I: 251542 Z: 12
 Koordinaattiselite: Pohjoisimman rökkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto: Vähänkyrön kirkosta runsaat 8 km pohjoisluoteeseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee kunnan luoteisosassa, Mullolan kyläryhmästä runsas 1 km itään, Kaitajanojan/Mullosbäckenin pohjoispuolella. Aiempien tietojen mukaan "metsäsaarekkeessa, pohjois-eteläsuuntaisen pitkän viljelyaukean länsireunalla on kolme kivirökkiötä. Rökkiöiden koot ovat 11 x 7 m, 12 x 7 m ja 11 x 7,5 m. Ei tutkittu."

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Rökkiöiden todettiin olevan todennäköisesti raivausrökkiöitä, joiden kivet ovat peräisin viereisiltä pelloilta. Tähän viittaa myös rökkiöiden melko alhainen sijainti, 12 metriä merenpinnan yläpuolella. Rökkiöt ovat melko epämääräisiä kooltaan ja sijaitsevat noin 70 metrin matkalla pellon laidalla tai sen tuntumassa.

Digikuvat: AKDG2696:1-2
 Karttaote: s. 64
 Tutkimukset:

Mirja Miettinen 1996 tarkastus
 Kunnallisneuvos Reijo Taittosen ilmoittamia 1996.

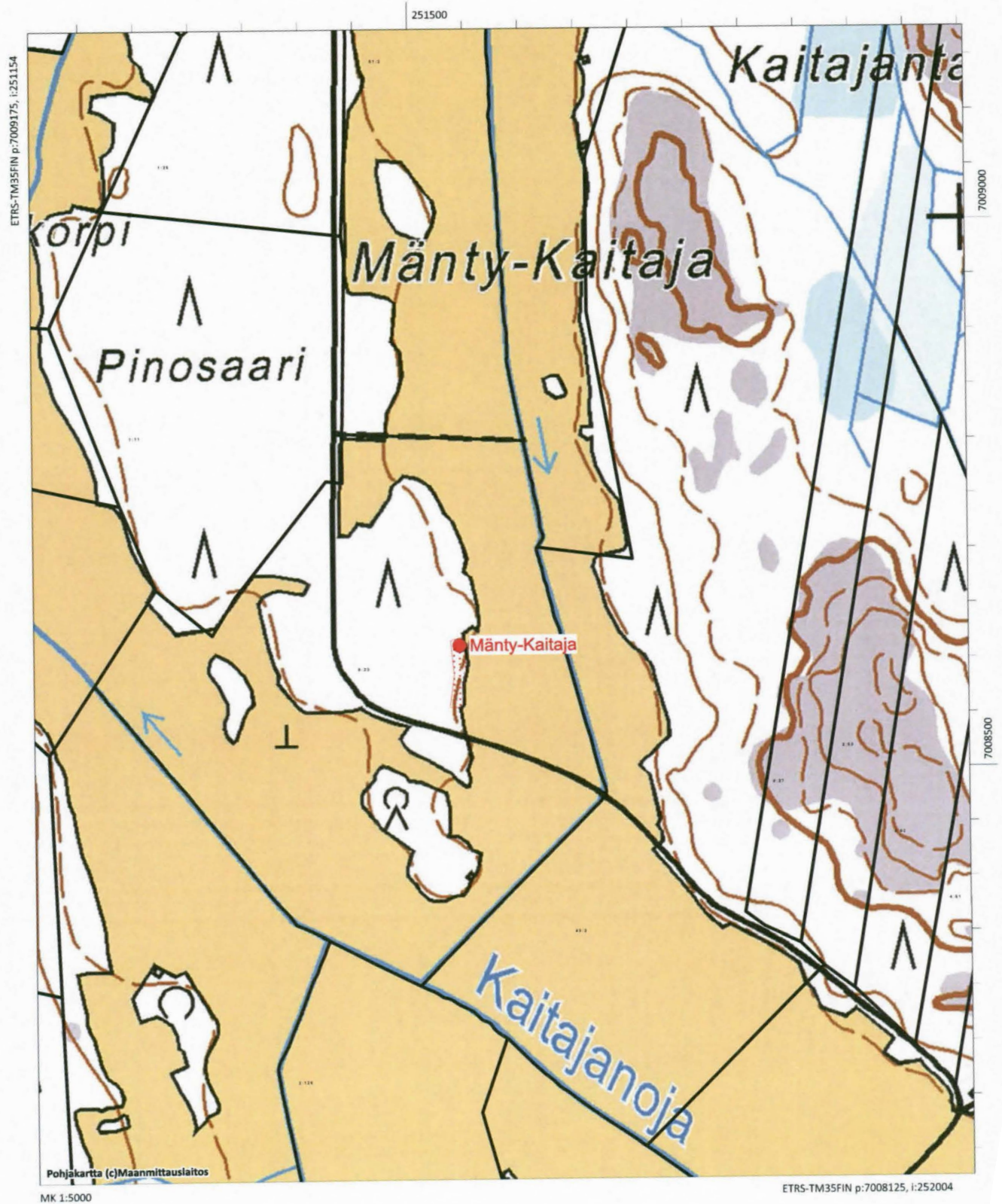
Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet: -

Röykkiö pellon laidalla. Kuvattu lännestä. (AKDG2696:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Mänty-Kaitaja, 942010030

Köhkerö, 942010031

Muinaisjäännostyyppi: kivirakenteet
 Muinaisjäännostalatyyppi: rökkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännost
 Ajoitus: varhaismetallikautinen
 Lukumäärä: 12
 Rauhoitusluokka: 2
 Peruskartta: 133304 Laihia
 ETRS-TM35FIN: P: 6992196 I: 254383 Z: 23 - 25
 Koordinaattiselite: Rökkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto: Vähänkyrön kirkosta vajaan 10 km eteläkaakkoon

Kuvaus:

Kohde sijaitsee noin kolme kilometriä Tervajoelta etelään, Pihlajamäen itäosassa, Köhkerö -nimisen peltoalueen eteläpuoleisella mäenharjanteella. Aiempien tietojen mukaan alueella on 12 pientä rökkiötä, joista osa on koottu isojen kivien viereen. (Miettinen 1997).

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa ja kohteesta löytyi kaksi pientä, mutta selvää rökkiötä ja joitakin epämääräisiä kiveyksiä. Alueella voi olla niitä muutama enemmänkin. Todennäköisesti kysymys on historiallisen ajan raivausrökkiöistä.

Digikuvat: AKDG3237:1
 Karttaote: s. 70
 Tutkimukset:

Mirja Miettinen 1996 tarkastus

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

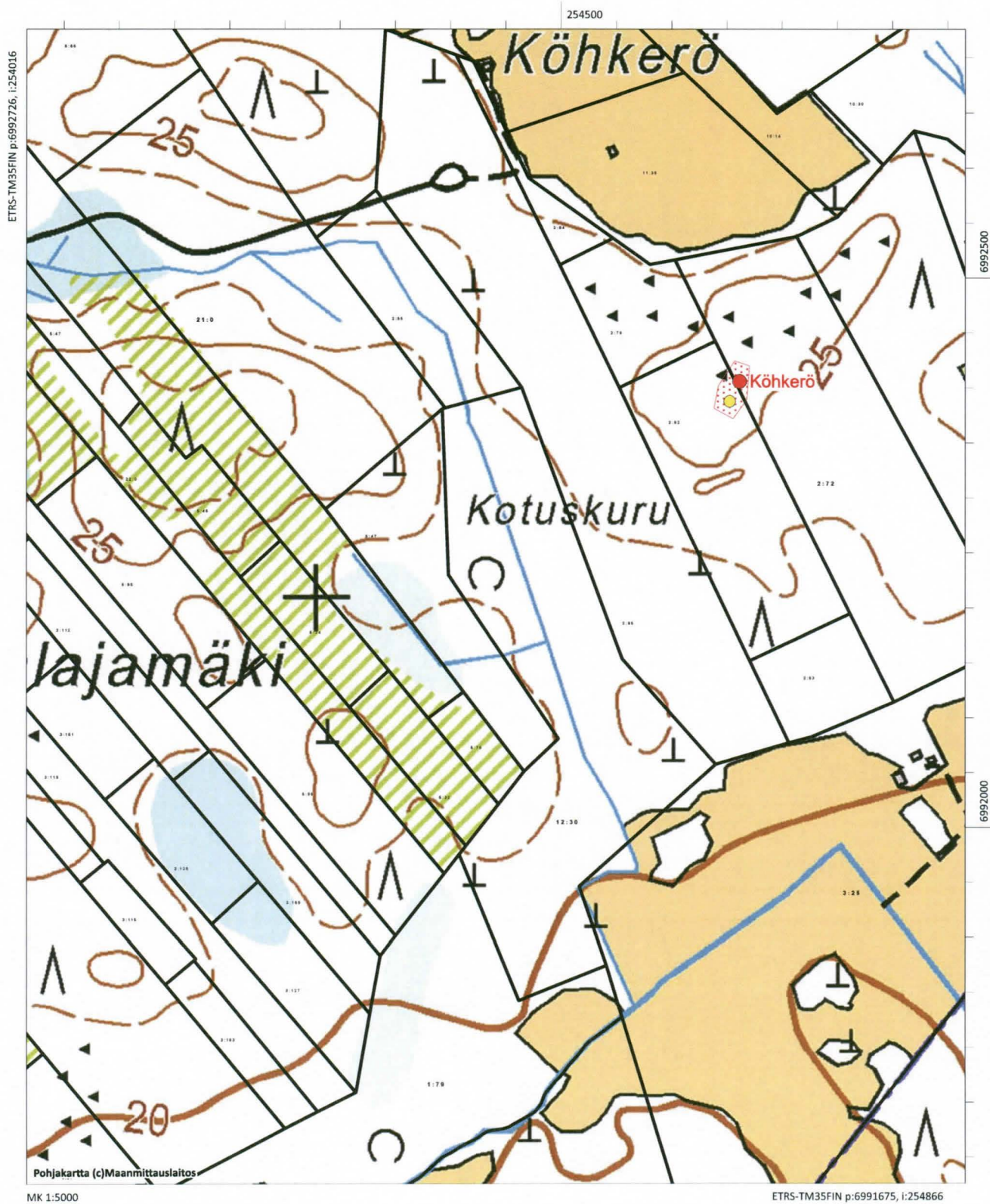
Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Rökkiö 2	Alakohteen tunnus:	18228
Ajoitus:	ei määriteltä	P: 6992178	I: 254374
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	rökkiöt
Kuvaus:			

Mikael Nyholm seisoo pienen röykkiön päällä. Kuvattu lounaasta. (AKDG3237:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Köhkerö, 942010031

Salli-Ojapalo, 1000000065

Muinaisjäännöstyyppi: kultti- ja tarinapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: kuppikivet
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: ajoittamaton
 Lukumäärä: 2
 Rauhoitusluokka: 1
 Peruskartta: 133305 Vähäkyrö
 ETRS-TM35FIN: P: 6999000 I: 249862 Z: 15
 Koordinaattiselite: Kuppikiven gps-koordinaatit
 Etäisyystieto: Vähäkyrön kirkosta vajaan 3,9 km lounaaseen

Kuvaus:

Kyrönjoen länsipuolella, Vähäkyrön kirkonkylästä lounaaseen, Laihian rajalta noin 2,1 km luoteeseen, Varsinevan - Ojapalon viljelysaukean kaakkoisreunalla, Kirstinojan varressa, metsäisessä, matalassa niemikkeessä on kaksi huomattavan suurta siirtolohkareta, joiden laella on kuppimaisia syvennyksiä.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Kaksi isoa siirtolohkareta ovat varttuneessa sekametsässä noin 40 metrin päässä toisistaan. Kivien laet ovat paksun sammalen peitossa eikä katsottu aiheelliseksi poistaa sammalta päälle tehtyjen kuppien toteamiseksi. Itäisemmän lohkarin itäpuolelta löydettiin kuitenkin ilmeisesti alun perin lohkarin päällä ollut kuppikiven kappale. Se oli maassa selällään eli kupit kohti maanpintaa. Kupit nähdäkseen täytyy laskeutua maanpinnan tasalle ja kurkistaa kellahtaneen kiven ja maanpinnan väliseen taskuun, jolloin kupit erottuivat selvästi kiven alaosaan. Kuppeja havaittiin 10 kappaletta.

Selällään olevan kuppikiven halkaisija on noin metri. On mahdollista, että kivi on päätynyt maahan luonnollisen lohkeamisen myötä, mutta ei ole ollenkaan pois suljettua, että se on tarkoituksellisesti vyörytetty siirtolohkarin päältä alas, mahdollisesti kuitenkin vasta kristinuskon aikaan, kun "pakanuuden" aikaisista palvontapaikoista yritettiin päästä eroon.

Digikuvat: AKDG3238:1-2

Karttaote: s. 74

Tutkimukset:

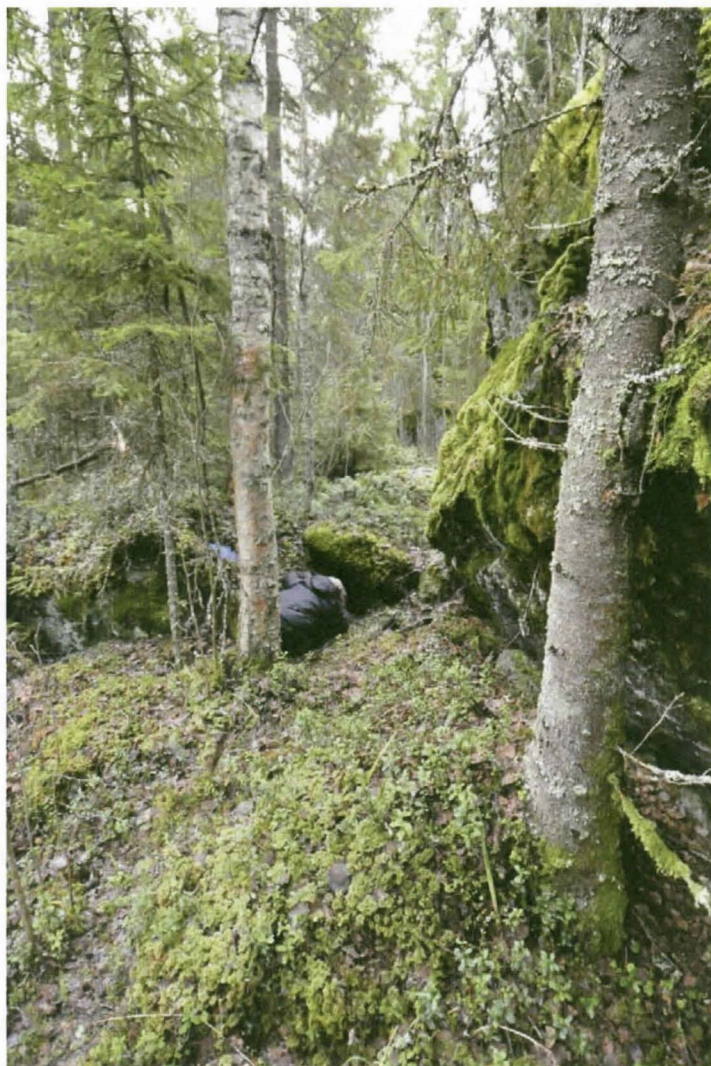
Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Ei kertomusta.

Kohde Ojapalonkangas nro 6: kuvat XV:6, XVI:8-9.

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet: -

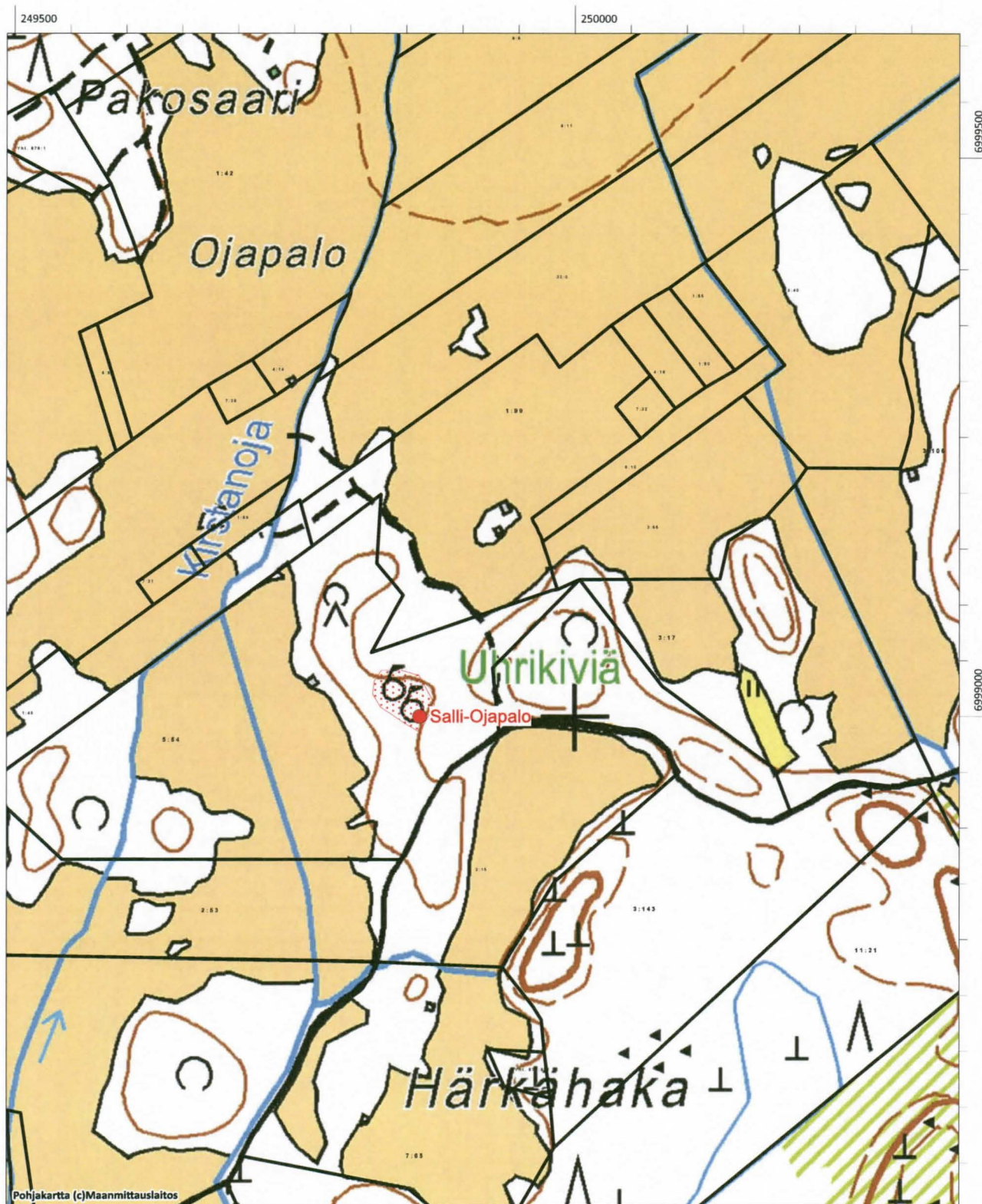

Mikael Nyholm kurkistaa koloon, josta näkyy selällään olevan kuppikiven kupit. Kuvattu pohjoisesta. (AKDG3238:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Kupit näkyvät selvästi lohkareen alapinnassa. (AKDG3238:2, kuvaaja Vesa Laulumaa)

ETRS-TM35FIN p:6999611, i:249493

Kaavontönkkä, 1000000067

Muinaisjäännostyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännosalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännos
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 3
 Rauhoitusluokka: 1
 Peruskartta: 133305 Vähäkyrö
 ETRS-TM35FIN: P: 7000885 I: 253208 Z: 10 - 12
 Koordinaattiselite:
 Etäisyystieto: Vähäkyrön kirkosta noin 600 m kaakkoon

Kuvaus:

Kyrönjoen länsirannalla oleva mäenkumpare, jonka laella on kaksi hautaröykkiötä sekä polttokenttäkalmisto. Soranotossa on vuonna 1932 löytynyt merovinkiajan loppupuolen esineitä. Kaivauksissa 1932 löytyi runsaan esineistön lisäksi rautaisia veneen niittejä, jotka kuuluvat venepolttohautaukseen. Vain osa kalmistoa on tutkittu. Pohjanmaan huomattavimpia rautakautisia löytöjä.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Alue kasvaa hyvin tiheää metsää ja pensaikkoo. Harjanne, jolla röykkiöt ovat, erottuu maastossa, mutta erillisiä röykkiöitä ei hahmotettu. Sen sijaan mäen päällä on röykkiökiveystä, mutta kasvillisuuden takia sen muoto ja koko on vaikea hahmottaa. Kohteessa tehdään raivaustöitä kesällä 2013 ja sinne pystytetään opastaulu.

Digikuvat: AKDG2691:1-2

Karttaote: s. 77

Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Ei kertomusta.

Kohde Kaavontönkkä nro 30: kartta ja kuvat XVI:1 ja XX:11

Alfred Hackman 1932 kaivaus

Ks. SMYA XLII (Salmo, Die Waffen der merovingerzeit, s. 53)

KM 9513:1-44 (Rautak. löytö) KM 9520:1-137

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet: -

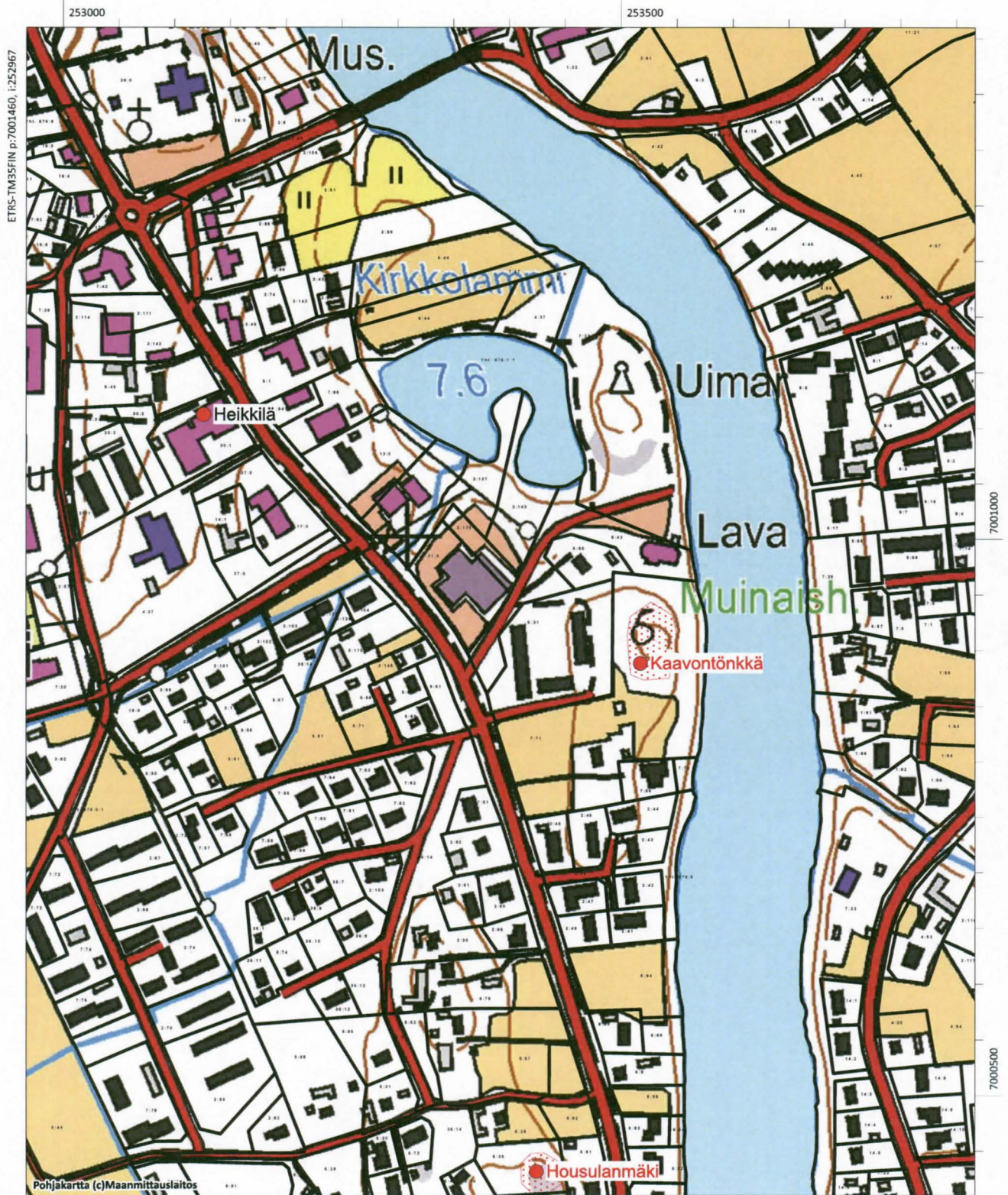

Röykkiö sankassa kuusikossa, kuvattu etelästä. (AKDG2691:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Yleisnäkymä Kaavontönkän kalmistoalueesta. Kuvattu koillisesta, joen toiselta puolen.(AKDG2691:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Kaavontönnkä, 1000000067

Marjamäki - Huumansaari, 1000000068

Muinaisjäännostyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännosalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännos
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 2
 Rauhoitusluokka: 2
 Peruskartta: 133306 Mullola
 ETRS-TM35FIN: P: 7006135 I: 252864 Z: 20 - 22,5
 Koordinaattiselite: Pohjoisemman röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto: Vähänkyrön kirkosta noin 4,8 km pohjoiseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Vähänkyrön pohjois-luoteisosassa, Vöyrin rajalta noin 2 km lounaaseen, Karjannevan viljelysaukean itäreunalla, Palomäen rautakautisista hautaröykkiöistä (942 01 0001) runsaat 600 m pohjoiseen, Marjamäen länsirinteellä, viljelysten lähellä. Peruskartalle on merkitty kolme röykkiötä, joista kaksi on vierekkäin Marjamäen länsirinteen alaosassa, kolmas Huumansaarella näistä länteen vajaan 300 m.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Marjamäen lounaisrinteellä olevista röykkiöistä eteläisempi on halkaisijaltaan noin 10 metriä ja sammaloitunut. Röykkiö erottuu selvästi ja sijaitsee peruskartan osoittamassa kohdassa. Tästä noin 80 metriä pohjoiskoilliseen on halkaisijaltaan noin 12 metriä oleva röykkiö, jossa on keskellä silmäkivi, joka ei nouse röykkiön pintaa korkeammalle. Röykkiö on noin 40 metriä pohjoisempaa kuin peruskartan muinaisjäännosmerkki.

Huumansaarella oleva röykkiö erotettiin omaksi muinaisjäännoskohteekseen (Huumansaari),

koska se sijaitsee selvästi edellä mainituista erillään.

Digikuvat: AKDG3239:1-2
 Karttaote: s.80
 Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Ei kertomusta.

Kohde Huumansaari W nro 28: kuva XIX:5.

Kohde Huumansaari E nro 29: kuvat XIX:6-7.

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Eteläisempi röykkiö	Alakohteen tunnus:	18245
Ajoitus:	ei määriteltä	P: 7006061	I: 252837
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:			

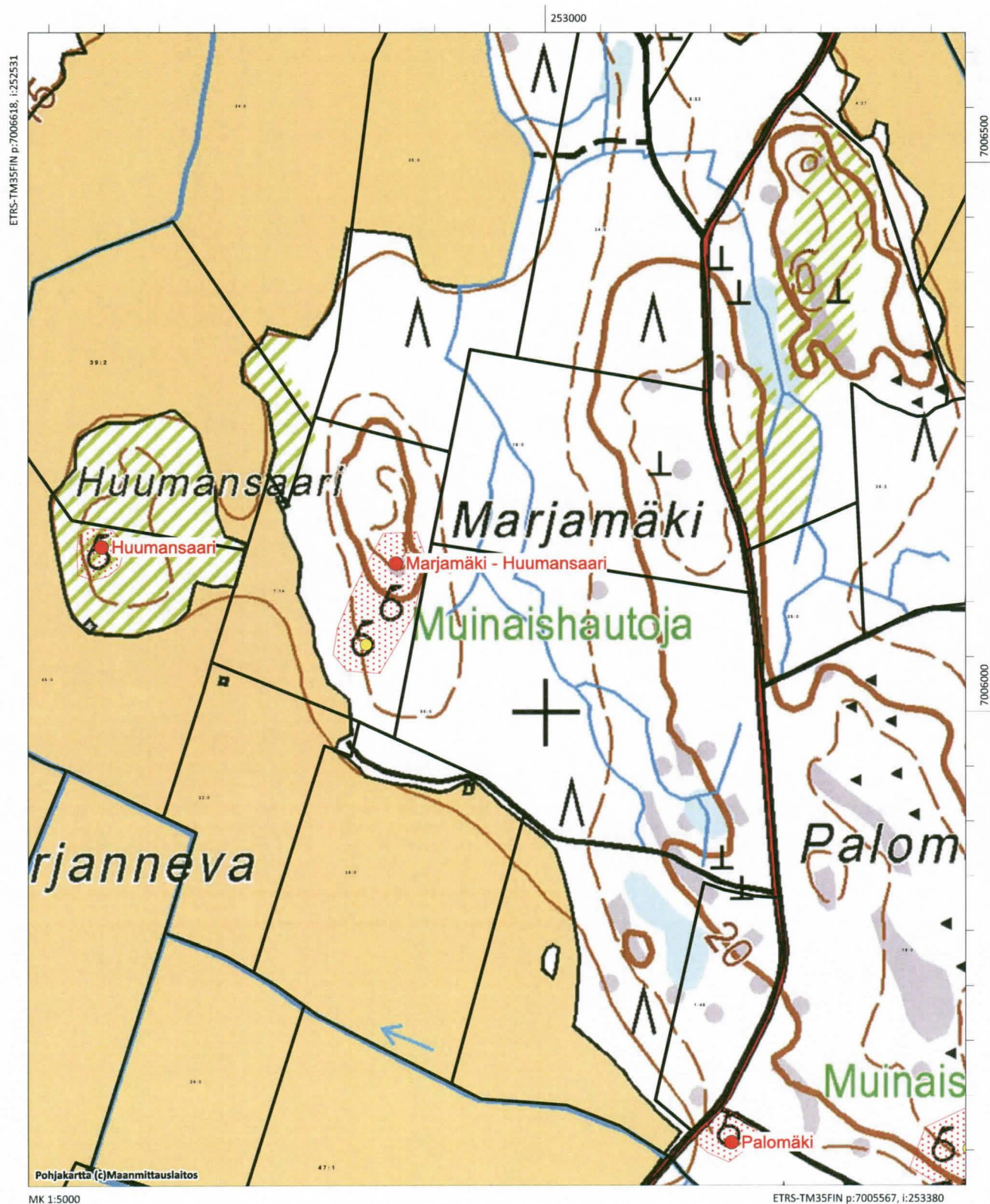
Mikael Nyholm mittaa röykkiön 1 sijaintia. Kuvattu kaakosta. (AKDG3239:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Mikael Nyholm mittaa röykkiön 2 sijaintia. Kuvattu kaakosta. (AKDG3239:2, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Marjamäki - Huumansaari, 10000000068

Huumansaari, 1000022000

Huumansaari, 1000022000

Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat
Muinaisjäännösalatyyppi:	hautaröykkiöt
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	ei määritelty
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokka:	2
Peruskartta:	133306 Mullola
ETRS-TM35FIN:	P: 7006150 I: 252597 Z:
Koordinaattiselite:	Röykkiön gps-koordinaatit
Etäisyystieto:	Vähäkyrön kirkosta noin 4,8 km pohjoiseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Vähäkyrön pohjois-luoteisosassa, Vöyrin rajalta noin 2,5 km lounaaseen, Karjannevan viljelysaukean pohjoisreunalla olevalla metsäsaarekkeella. Kohde kuului aiemmin Marjamäki-Huumansaaren kohteeseen, joka sijaitsee noin 250 metriä itään. Kohde erotettiin omaksi muinaisjäännöskohteeksi vuonna 2012.

Huumansaaren röykkiö on halkaisijaltaan noin 12 metriä. Se on matala ja siinä on silmäkivi, jonka tuntumasta röykkiötä on kaiveltu. Metsäsaareke on avohakattu muutamia vuosia sitten ja kasvaa nyt vesakkoa ja ruohoa. Alueen maaperä on moreenia.

Digikuvat:	AKDG3240
Karttaote:	s.83
Tutkimukset:	

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

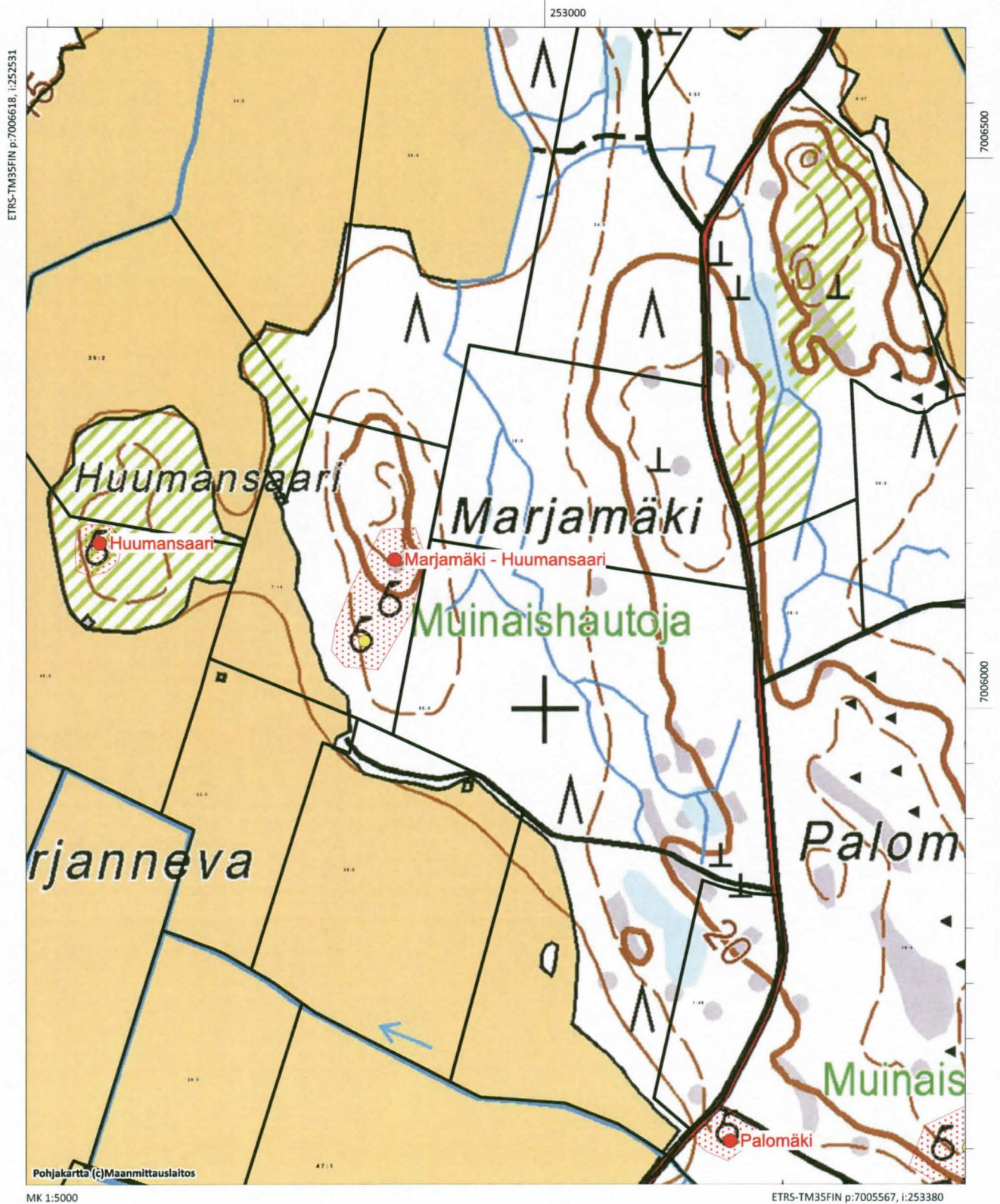
Alakohteet: -

Röykkiö. Kuvattu kaakosta. (AKDG3240:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Marjamäki - Huumansaari, 10000000068

Huumansaari, 1000022000

Pahamäki, 1000022001

Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: ei määritelty
 Lukumäärä: 3
 Rauhoitusluokka: 2
 Peruskartta: 133305 Vähäkyrö
 ETRS-TM35FIN: P: 7005832 I: 253673 Z:
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit (Aspelin v. 1896, röykkiö nro 42)
 Etäisyystieto: Vähäkyrön kirkosta noin 4,2 km pohjoiseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Vähäkyrön Hyyriässä, Pahamäellä. Kohde erotettiin omaksi muinaisjäännöskohteeksi Palomäki-nimisestä kohteesta vuonna 2012, koska se sijaitsee selvästi erillään tästä.

Röykkiöitä on kolme kappaletta ja ne sijaitsevat noin moreeniharjanteella. Alue kasvaa varttunutta kuusikkoa ja röykkiöissä kasvaa myös puita. Kohteen pääkoordinaatit osoittavat keskimmäiseen kolmesta röykkiöstä. Röykkiö on Aspelinin vuoden 1896 inventoinnin mukaan nro 42. Röykkiö on suuri, korkeus toista metriä ja sen halkaisija on noin 14 metriä, keskellä on silmäkivi. Tästä noin 30 metriä etelään on röykkiö 42b, jota jostain syystä ei ole erikseen mainittu Aspelinin inventoinnissa. Tämä röykkiö on selvästi matalampi, mutta läpimitaltaan kuitenkin noin 10 metriä. Se on puuston katveessa. Röykkiöstä 42 noin 70 metriä luoteeseen on röykkiö 43, jonka halkaisija on noin 10 metriä. Röykkiöiden paikkatiedot ovat alakohteissa.

Digikuvat: AKDG3241:1-3
 Karttaote: s. 87.
 Tutkimukset:

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Röykkiö 42b	Alakohteen tunnus:	18251
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7005808	I: 253667
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 43	Alakohteen tunnus:	18252
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7005894	I: 253634
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi:	hautaröykkiöt
Kuvaus:			

Mikael Nyholm mittaa pääkoordinaattien osoittaman röykkiön sijaintia (Aspelinin röykkiö 42). Kuvattu lännestä. (AKDG3241:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

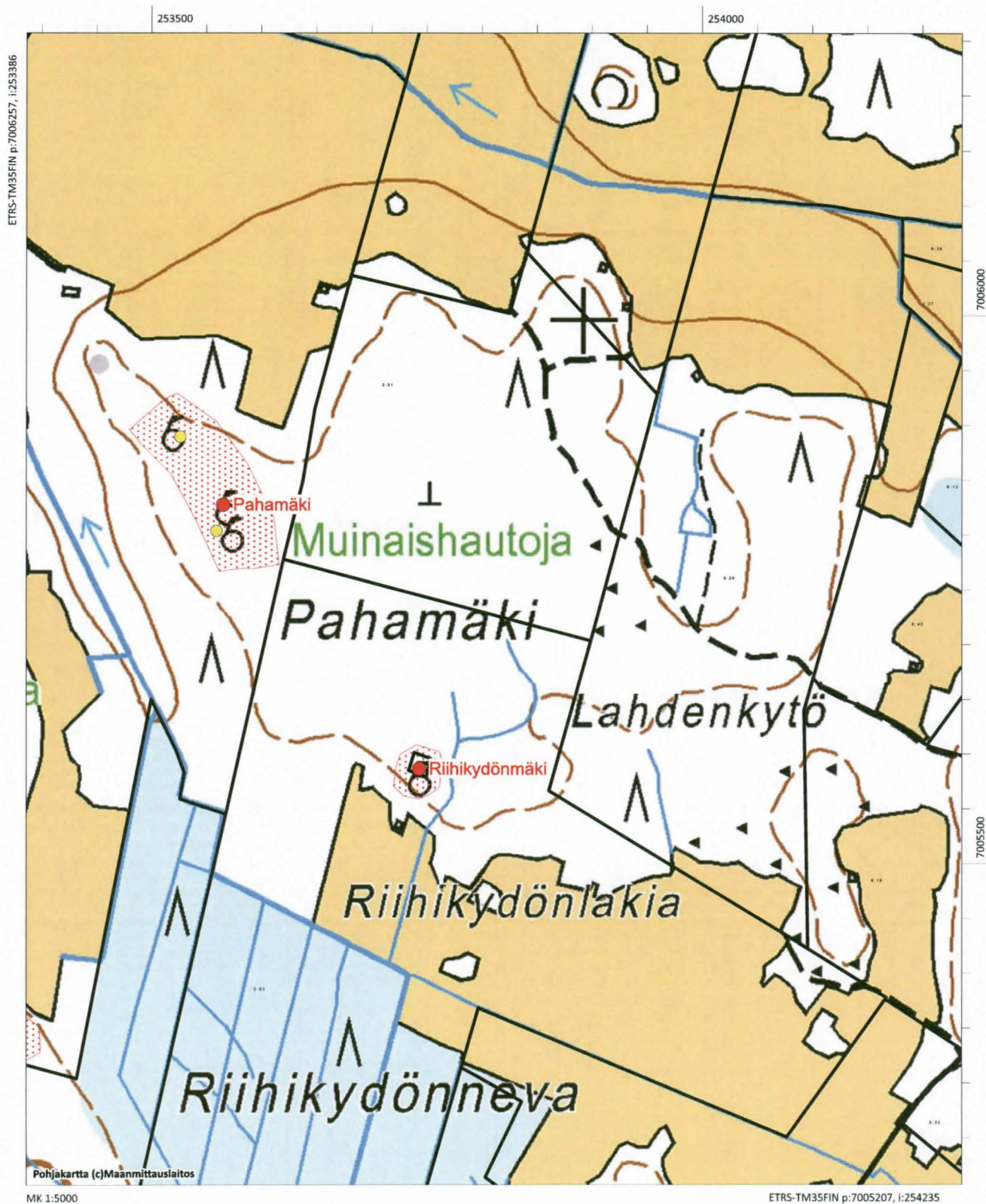
Pohjoisin röykkiö (Aspelinin röykkiö 43). Kuvattu pohjoisesta. (AKDG3241:2, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Eteläisin röykkiö (Aspelinin röykkiö 42b). Kuvattu idästä. (AKDG3241:3, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Pahamäki, 1000022001

Riihikydönmäki, 1000022023

Riihikydönmäki, 1000022023

Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: ei määritelty
 Lukumäärä:
 Rauhoitusluokka: 2
 Peruskartta: 133305 Vähäkyrö
 ETRS-TM35FIN: P: 7005591 I: 253851 Z:
 Koordinaattiselite: Röykkiö gps-koordinaatit
 Etäisyystieto: Vähäkyrön kirkosta noin 4 km pohjoiseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Vähäkyrön Hyyriässä, Pahamäellä. Kohde erotettiin omaksi muinaisjäännöskohteekseen Palomäkinimisestä kohteesta vuonna 2012, koska se sijaitsee selvästi erillään tästä.

Röykkiö on halkaisijaltaan noin 10 metriä ja matala. Se erottuu kuitenkin maastossa selvästi pienen maastonkohouman päällä. Tarkastushetkellä vuonna 2012 röykkiössä kasvoi kolme varttunutta mäntyä ja röykkiö oli sammaloitunut. Kyseessä on todennäköisesti rautakautinen hautaröykkiö.

Digikuvat: AKDG3242:1

Karttaote: s. 89

Tutkimukset:

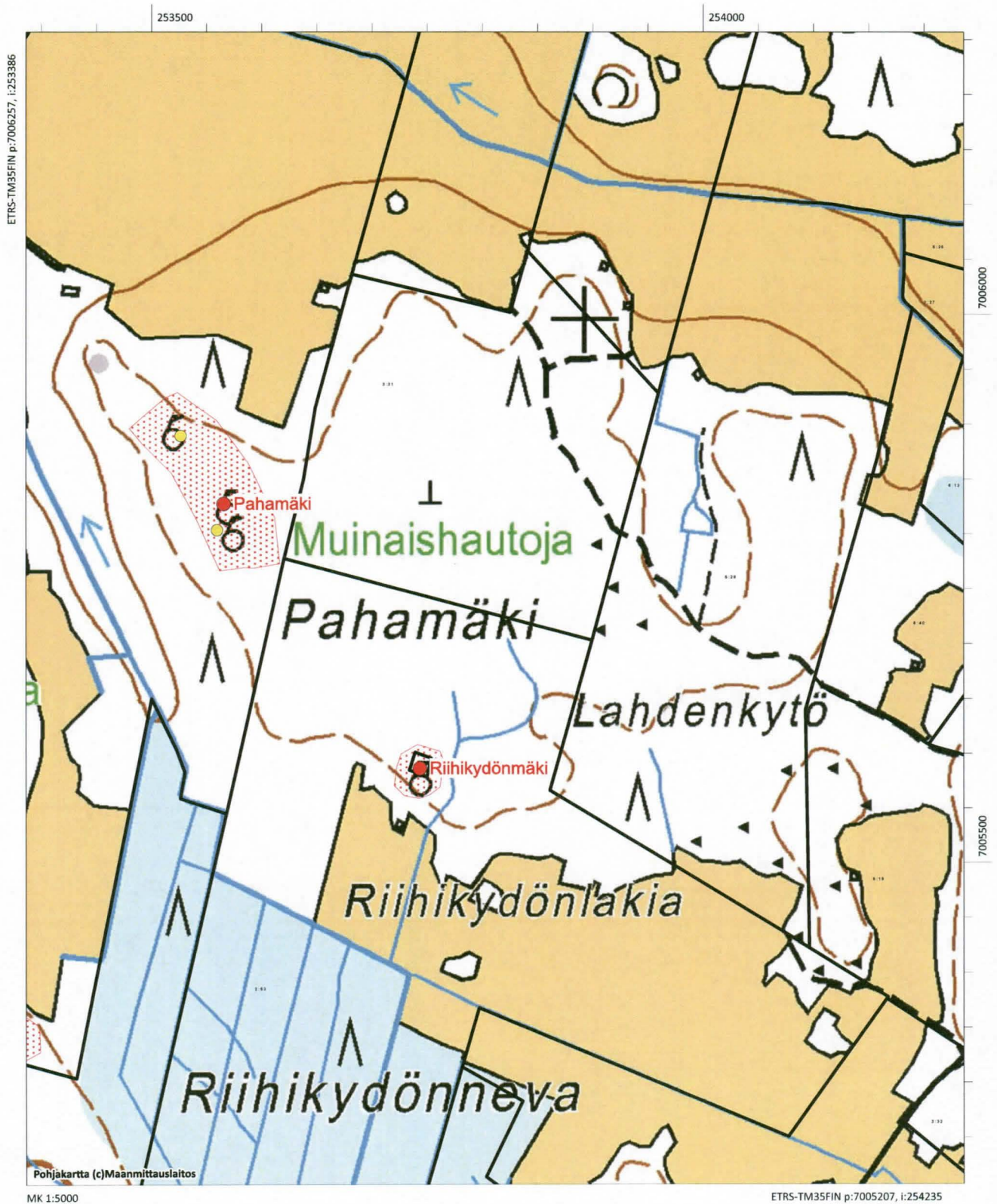
Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012, Skogens Kulturarvi i Kvarkenregionen – projektin inventointi

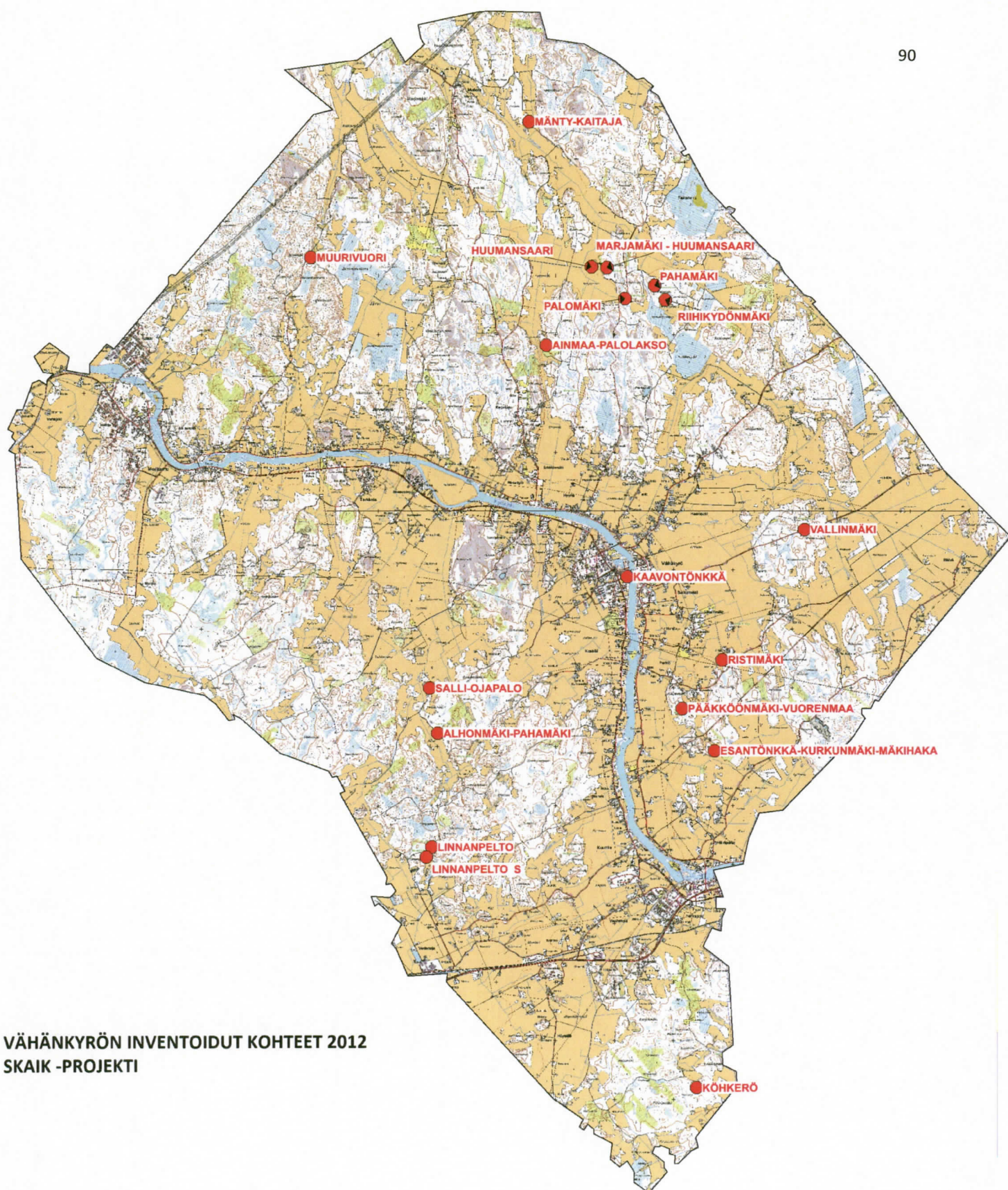

Röykkiö kuvattuna lännestä. . (AKDG3242:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Pahamäki, 1000022001

Riihikydönmäki, 1000022023

VÄHÄNKYRÖN INVENTOIDUT KOHTEET 2012
SKAIK -PROJEKTI